

Analyse FvT2 – Voeding en dranken

Februari 2021

Inhoudstafel

1. Inleiding
2. Afbakening van de sector
3. Loontrekkende tewerkstelling
  - 3.1 Evolutie loontrekkende tewerkstelling
  - 3.2 Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren
  - 3.3 Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse
  - 3.4 Geografische spreiding van vestigingen
4. Zelfstandigen
5. Bedrijven
  - 5.1 Actieve ondernemingen
  - 5.2 Starters en uittredingen
  - 5.3 Overlevingspercentage van starters
6. Toegevoegde waarde
7. Samenvattende tabellen
8. Besluit
9. Bijlagentabellen
10. Literatuur

1. Inleiding

Eind 2014, begin 2015 maakte de POM West-Vlaanderen voor het eerst een verkennende analyse van de omvang van de West-Vlaamse voedingssector en situeerde ze deze sector ten opzichte van de sector in Vlaanderen en ten opzichte van de totale West-Vlaamse economie. Deze analyse kaderde in de start van de werking van de Fabriek voor de Toekomst 'Voeding'. In dezelfde periode werden ook voor de sectoren 'Nieuwe Materialen' en 'Mechatronica' analyses uitgevoerd.

Nadien volgden ad hoc actualisaties van één of meerdere indicatoren die in de initiële analyses aan bod kwamen. In 2018 ontstond de idee om alle analyses te actualiseren met als uitgangspunt om dit op een meer efficiënte en gecoördineerde manier te doen.

Voorliggende analyse is een actualisatie van de studie uit 2018.

2. Afbakening van de sector

De focus van de Fabriek voor de Toekomst 'Voeding' (hierna FvT2 genoemd) is de voedings- en drankennijverheid. Aan de hand van de Nace-Bel-nomenclatuur bepaalden we welke sectoren en subsectoren hiertoe behoren. We weerhielden volgende codes:

- Voeding:
  - 10.1 Verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten
  - 10.2 Verwerking en conservering van vis en schaal- en weekdieren
  - 10.3 Verwerking en conservering van groenten en fruit
  - 10.4 Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten
  - 10.5 Vervaardiging van zuivelproducten
  - 10.6 Vervaardiging van maalderij- en zetmeelproducten
  - 10.7 Vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren
  - 10.8 Vervaardiging van andere voedingsmiddelen
  - 10.9 Vervaardiging van diervoeders

- Dranken:
  - 11.0 Dranken

Voor een volledig overzicht van de opgenomen sectoren en subsectoren verwijzen we naar de bijlage.

3. Loontrekkende tewerkstelling

3.1. Evolutie loontrekkende tewerkstelling

We starten met een gedetailleerde analyse van de loontrekkende tewerkstelling. Eind 2018 zorgde de West-Vlaamse voedings- en drankennijverheid voor een loontrekkende tewerkstelling van 17.993 personen (tabel 3.1.1). De voedingsnijverheid zorgt voor het overgrote aandeel (96,3%). In Vlaanderen is de verhouding iets anders, daar is 90,3% voeding en 9,7% dranken.

Het aandeel van West-Vlaanderen binnen Vlaanderen is groter voor voeding (29,8%) dan voor dranken (10,8%). Globaal heeft West-Vlaanderen een aandeel van 27,9% in de Vlaamse voedings- en drankennijverheid.

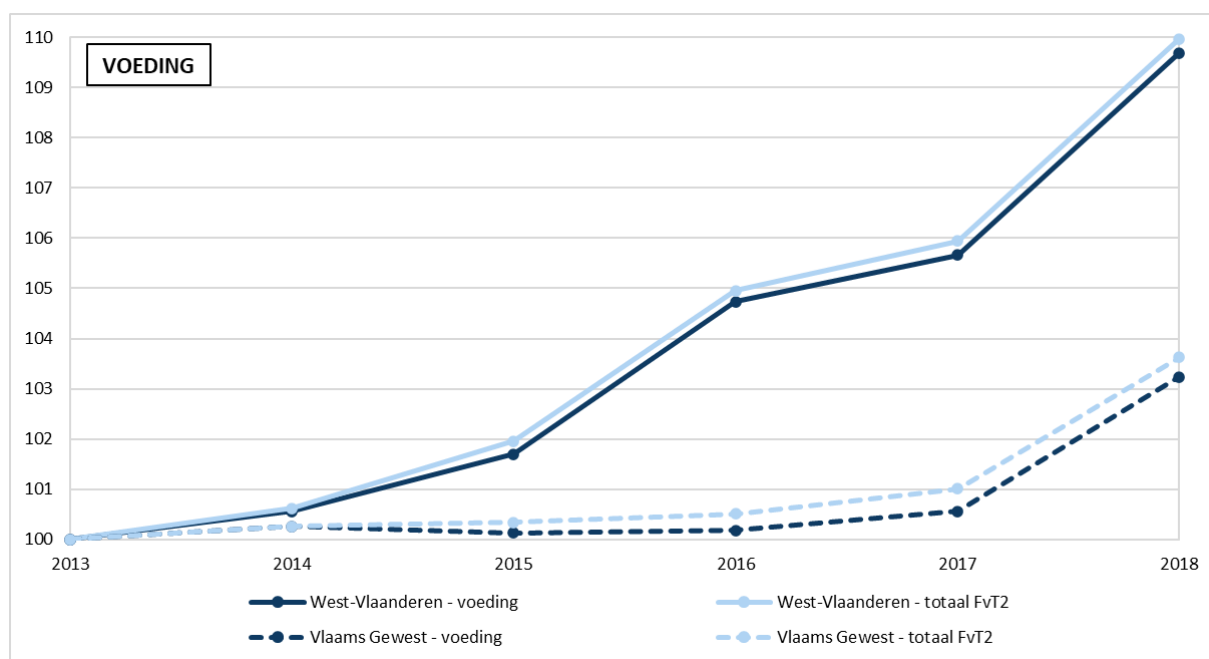
Tussen 2013 en 2018 steeg de loontrekkende tewerkstelling in de sector in West-Vlaanderen met 1.631 personen of 10%. In Vlaanderen was er ook een toename maar die was merkkelijk kleiner, namelijk 3,6% (figuur 3.1.1). Hierdoor steeg het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen van 26,3% naar 27,9%. Zowel de voedings- als de drankennijverheid groeiden in West-Vlaanderen sneller dan in Vlaanderen (respectievelijk +9,7% en +17,7% in West-Vlaanderen ten opzichte van +3,2% en +7,5% in Vlaanderen).

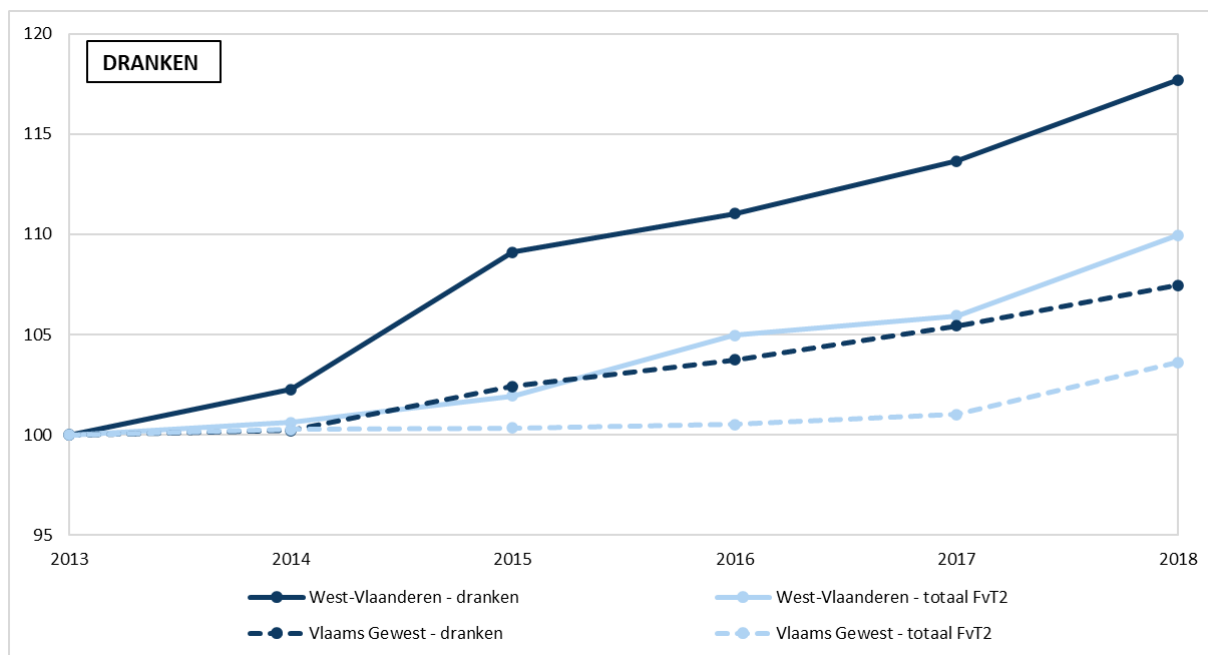
Tabel 3.1.1: Loontrekkende tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Regio	31 december 2013			31 december 2018		
	Voeding	Dranken	Totaal FvT2	Voeding	Dranken	Totaal FvT2
West-Vlaanderen	15.791	571	16.362	17.321	672	17.993
Vlaams Gewest	56.329	5.800	62.129	58.150	6.233	64.383
Aandeel WVl in VLG	28,0%	9,8%	26,3%	29,8%	10,8%	27,9%

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013-2018 (index 2013=100).

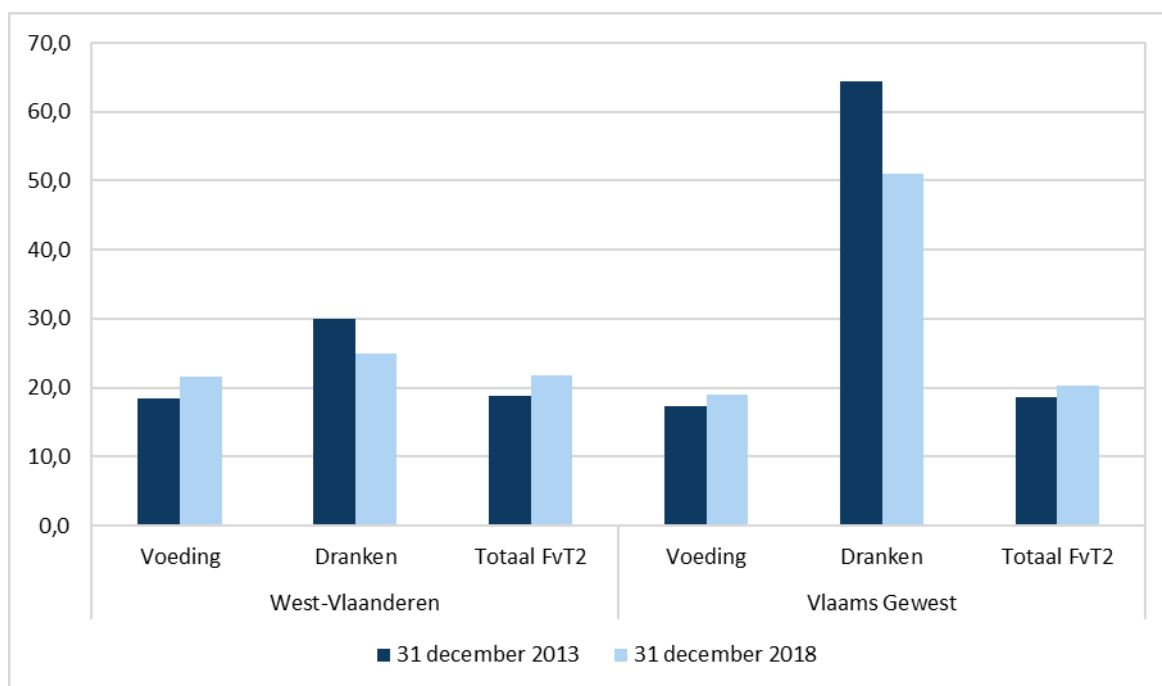

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.2 laat zien dat er een duidelijk verschil is tussen de voedingsnijverheid en de dranknijverheid wat betreft de gemiddelde grootte van vestigingen. Ten eerste zijn de vestigingen in de voedingssector gemiddeld veel kleiner dan deze in de drankensector. Ten tweede zijn de vestigingen in de voedingssector in West-Vlaanderen gemiddeld groter dan deze in Vlaanderen (21,6 versus 19) en omgekeerd zijn de vestigingen in de drankensector in West-Vlaanderen gemiddeld veel kleiner dan in Vlaanderen (24,9 versus 51,1). Tussen 2013 en 2018 nam de gemiddelde tewerkstelling in een vestiging in de voedingssector toe, terwijl die in een vestiging in de drankensector afnam, en dit zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen.

Figuur 3.1.2: Gemiddelde grootte van vestigingen in de voedings- en dranknijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2013 en 31 december 2018.

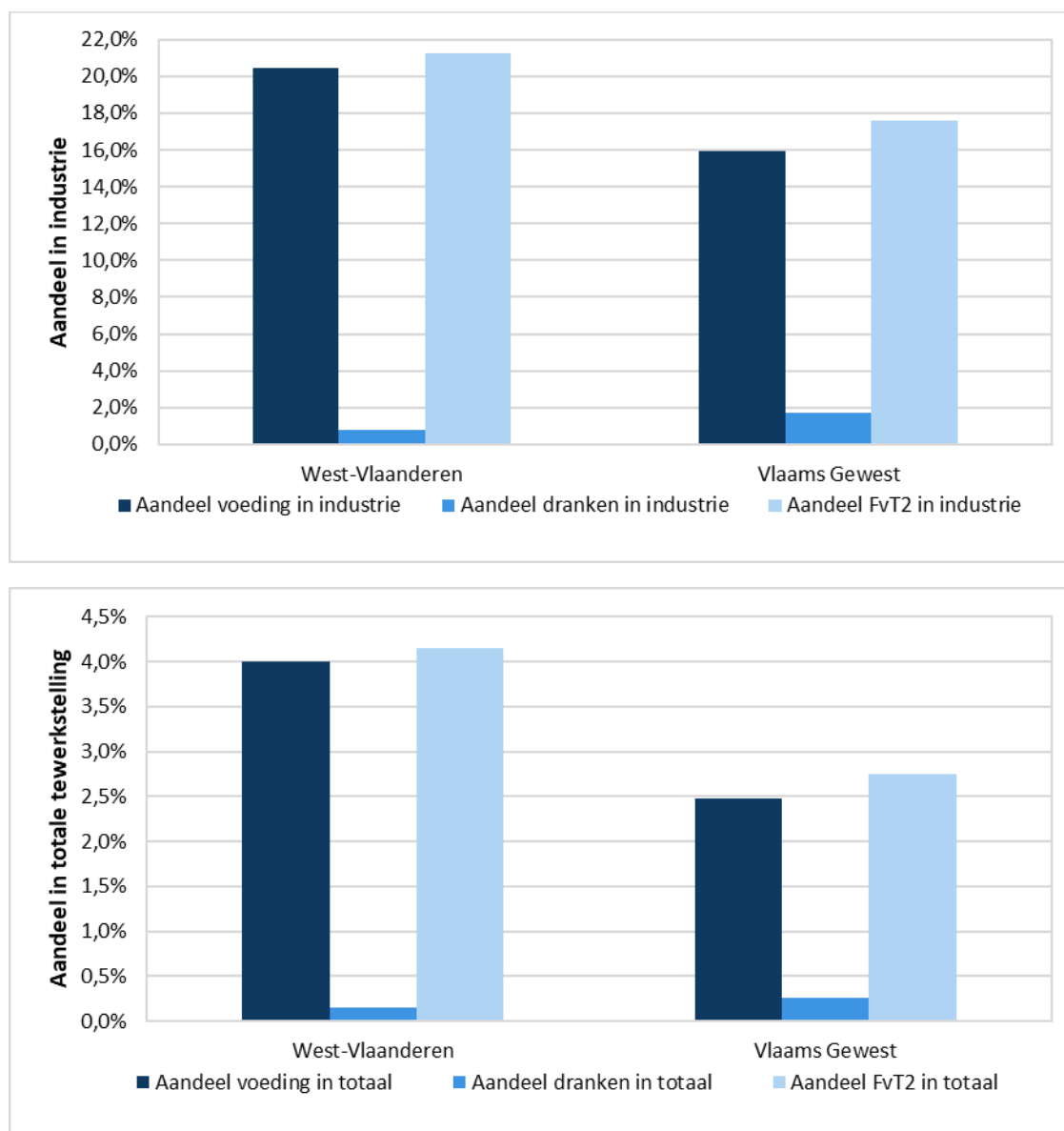

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.3 toont het grote aandeel van de voedings- en dranknijverheid in de West-Vlaamse industrie en totale economie. De sector staat in voor 21,2% van de West-Vlaamse industriële tewerkstelling en 4,2% van de totale loontrekkende tewerkstelling in West-Vlaanderen. In vergelijking met de aandelen van andere sectoren of in vergelijking met de aandelen van de sector in de Vlaamse industrie (17,6%) en de totale economie (2,7%) zijn dit vrij grote percentages.

Figuur 3.1.3: Aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de voedings- en dranknijverheid naar sector in de industrie en de totale tewerkstelling, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2018.

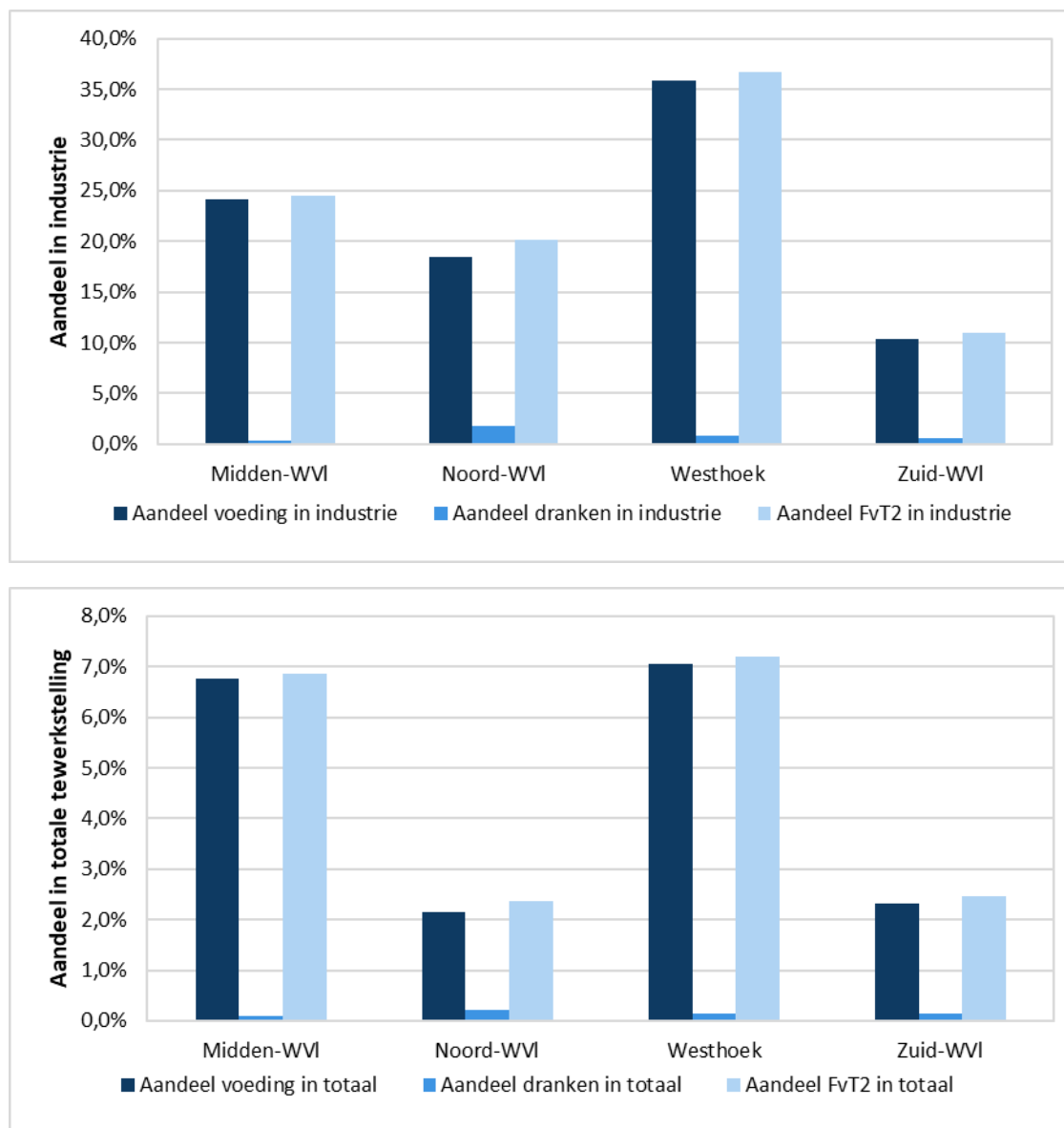
Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Uit figuur 3.1.4 blijkt dat het aandeel van de voedings- en dranknijverheid in de industriële tewerkstelling in de Westhoek (36,6%) veel groter is dan in de andere West-Vlaamse regio's. Dit kan nagenoeg volledig worden toegeschreven aan het grote aandeel loontrekkenden in de voedingssector (35,9%). In Noord-West-Vlaanderen is het aandeel werknemers in de drankensector in de industrie (1,8%) het grootst.

Bekijken we de tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid ten opzichte van de totale tewerkstelling, dan staat de Westhoek op kop (7,2%), gevolgd door Midden-West-Vlaanderen (6,9%). Zuid- en Noord-West-Vlaanderen volgen op geruime afstand met respectievelijk 2,5% en 2,4% van de loontrekkenden die actief zijn in de voedings- en drankennijverheid.

Figuur 3.1.4: Aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid naar sector in de industrie en de totale tewerkstelling, West-Vlaamse regio's, 31 december 2018.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Samenvattend tonen we in tabel 3.1.2 de specialisatiegraden in de voedings- en drankennijverheid naar sector.

De specialisatiegraad van de West-Vlaamse voeding wordt berekend door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse voeding in de West-Vlaamse totale tewerkstelling te delen door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de Vlaamse voeding in de Vlaamse totale tewerkstelling:

$$[(\text{VOEDING WV}/\text{TOTAAL WV}) / (\text{VOEDING VL}/\text{TOTAAL VL})] * 100$$

De berekening voor de drankensector en de volledige sector is gelijkaardig.

Voorgaande vaststellingen bevestigen de specialisatie van West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen in de voedings- en drankennijverheid. Voor de totale sector bedraagt de specialisatiegraad in West-Vlaanderen 151 en vooral de voedingssector draagt bij tot dit hoge cijfer. Ten opzichte van 2013 is de specialisatiegraad in de totale sector en vooral de voedingssector toegenomen. Ook de specialisatiegraad voor dranken steeg over deze periode van 52,9 in 2013 tot 58,3 in 2018. Een specialisatie voor West-Vlaanderen is dat evenwel nog niet aangezien de waarde onder de 100 blijft.

Tabel 3.1.2: Evolutie van de specialisatiegraden in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Regio's	31/12/2013			31/12/2018		
	Voeding	Dranken	Totaal FvT2	Voeding	Dranken	Totaal FvT2
West-Vlaanderen	150,6	52,9	141,5	161,0	58,3	151,0
Vlaams Gewest	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

3.2. Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren

In dit onderdeel bespreken we de loontrekkende tewerkstelling per subsector. Hierin worden de twee sectoren van de voedings- en drankennijverheid nog verder ingedeeld. We beginnen met de voedingssector in tabel 3.2.1. De grootste subsector in West-Vlaanderen op 3-digitniveau binnen de voedingssector is de verwerking en conservering van groenten en fruit. In 2018 vertegenwoordigde deze subsector 27,8% van de tewerkstelling in de West-Vlaamse voedingssector. Hierop volgt de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren (19,1%) en de verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten (17,8%).

Met uitzondering van de verwerking en conservering van vis en schaal- en weekdieren (-20 of -3%), de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren (-26 of -0,8%) en de vervaardiging van diervoeders (-3 of -0,3%) kenden alle subsectoren van de West-Vlaamse voedingssector een toename van de tewerkstelling in de periode 2013-2018. In absolute termen was de toename het grootst bij de verwerking en conservering van groenten en fruit (+857 of +21,7%) en de vervaardiging van andere voedingsmiddelen (+477 of +25,5%).

Uit figuur 3.2.1 blijkt dat het aandeel van de West-Vlaamse voedingssector in Vlaanderen in de periode 2013-2018 toenam (van 28% naar 29,8%). Dit was ook het geval in volgende subsectoren: de verwerking en conservering van vis en schaal- en weekdieren, de verwerking en conservering van groenten en fruit, de vervaardiging van zuivelproducten, de vervaardiging van maalderij- en zetmeelproducten, de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren en de vervaardiging van andere voedingsmiddelen. In de andere deelsectoren daalde het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer. Doordat de tewerkstelling bij de vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten in Vlaanderen veel sterker toenam dan in West-Vlaanderen, waar het cijfer stagneerde, liep het West-Vlaamse aandeel terug van 56% in 2013 naar 36,8% in 2018.

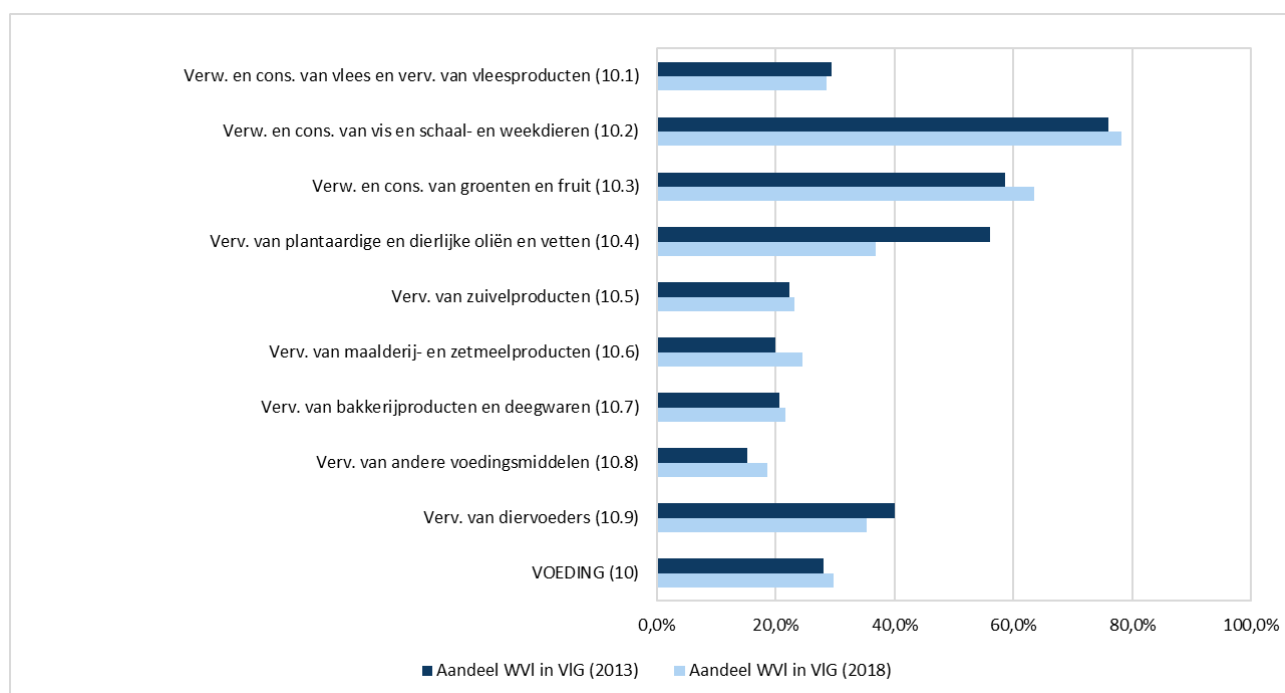

Tabel 3.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedingssector naar subsectoren, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Subsectoren	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2013	2018	2013-2018	2013	2018	2013-2018
Verw. en cons. van vlees en verv. van vleesproducten (10.1)	3.019	3.080	+2,0%	10.255	10.763	+5,0%
Verw. en cons. van vis en schaal- en weekdieren (10.2)	668	648	-3,0%	879	829	-5,7%
Verw. en cons. van groenten en fruit (10.3)	3.957	4.814	+21,7%	6.756	7.584	+12,3%
Verv. van plantaardige en dierlijke oliën en vetten (10.4)	501	501	+0,0%	895	1.361	+52,1%
Verv. van zuivelproducten (10.5)	1.124	1.223	+8,8%	5.052	5.277	+4,5%
Verv. van maalterij- en zetmeelproducten (10.6)	307	392	+27,7%	1.537	1.599	+4,0%
Verv. van bakkerijproducten en deegwaren (10.7)	3.327	3.301	-0,8%	16.150	15.249	-5,6%
Verv. van andere voedingsmiddelen (10.8)	1.873	2.350	+25,5%	12.273	12.622	+2,8%
Verv. van diervoeders (10.9)	1.015	1.012	-0,3%	2.532	2.866	+13,2%
VOEDING (10)	15.791	17.321	+9,7%	56.329	58.150	+3,2%

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedingssector naar subsectoren (3-digit), aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Bekijken we de evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedingssector op niveau van de 5-digitsubsectoren (tabel 3.2.1), dan springen een aantal subsectoren in het oog. De sterke toename van het aantal loontrekkenden in de verwerking en conservering van groenten en fruit kan worden toegeschreven aan twee subsectoren: de productie van diepgevroren aardappelbereidingen (+785 of +126,8%) en de verwerking en conservering van aardappelen (excl. diepgevroren aardappelbereidingen) (+110 of +10,5%). De toename van de tewerkstelling bij de vervaardiging van andere voedingsmiddelen was voornamelijk toe te schrijven aan de sterke toename bij de vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en diëtvoeding (+357 of +77,8%). De

afname van de tewerkstelling bij de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren is vooral toe te schrijven aan een afname bij de ambachtelijke vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk (-104 of -5,3%), al was er ook bij de industriële vervaardiging een afname (-45 of -14,8%).

Tabel 3.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedingssector naar subsectoren (5-digit), aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Subsectoren	West-Vlaanderen			% WV in VLG	
	2013	2018	2013-2018	2013	2018
Verw. en cons. van vlees, excl. vlees van gevogelte (10110)	1.903	1.988	4,5%	53,2%	51,3%
Verw. en cons. van gevogelte (10120)	800	792	-1,0%	38,0%	34,2%
Verv. van producten van vlees of van vlees van gevogelte (10130)	316	300	-5,1%	6,9%	6,6%
Verw. en cons. van vis en schaal- en weekdieren (10200)	668	648	-3,0%	76,0%	78,2%
Verw. en cons. van aardappelen, excl. productie van diepgevroren aardappelbereidingen (10311)	1.044	1.154	10,5%	55,8%	60,1%
Productie van diepgevroren aardappelbereidingen (10312)	619	1.404	126,8%	49,8%	70,9%
Verv. van groente- en fruitsappen (10320)	8	3	-62,5%	4,9%	2,8%
Verw. en cons. van groenten, exclusief productie van diepgevroren groenten (10391)	59	65	10,2%	6,2%	6,2%
Verw. en cons. van fruit, exclusief productie van diepgevroren fruit (10392)	39	30	-23,1%	12,4%	9,1%
Productie van diepgevroren groenten en fruit (10393)	2.188	2.158	-1,4%	98,9%	97,7%
Verv. van oliën en vetten (10410)	204	223	9,3%	37,8%	23,8%
Verv. van margarine en andere spijsvetten (10420)	297	278	-6,4%	83,4%	65,7%
Zuivelfabrieken en kaasmakerijen (10510)	669	701	4,8%	16,9%	17,1%
Verv. van consumptie-ijs (10520)	455	522	14,7%	41,8%	43,9%
Verv. van maalterijproducten (10610)	196	274	39,8%	22,5%	28,8%
Verv. van zetmeel en zetmeelproducten (10620)	111	118	6,3%	16,7%	18,2%
Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk (10711)	304	259	-14,8%	12,1%	9,0%
Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk (10712)	1.964	1.860	-5,3%	20,2%	22,2%
Verv. van beschuit en biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk (10720)	667	766	14,8%	19,2%	21,9%
Verv. van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (10730)	392	416	6,1%	90,3%	87,4%
Verv. van suiker (10810)	106	125	17,9%	20,8%	22,5%
Verv. van cacao, chocolade en suikerwerk (10820)	632	633	0,2%	13,0%	11,8%
Verw. van thee en koffie (10830)	73	70	-4,1%	4,9%	8,3%
Verv. van specerijen, sauzen en kruiden (10840)	58	90	55,2%	5,0%	7,5%
Verv. van bereide maaltijden en schotels (10850)	175	242	38,3%	27,1%	26,8%
Verv. van gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding (10860)	459	816	77,8%	59,9%	82,4%
Verv. van andere voedingsmiddelen, n.e.g. (10890)	370	374	1,1%	13,0%	13,5%
Verv. van veevoerders (10910)	995	991	-0,4%	40,2%	35,3%
Verv. van voeders voor huisdieren (10920)	20	21	5,0%	34,5%	38,2%
VOEDING (10)	15.791	17.321	9,7%	28,0%	29,8%

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

De loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse drankensector concentreert zich bijna volledig in twee subsectoren. De vervaardiging van bier is de grootste subsector (60,9%), gevolgd door de vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water (39%).

Beide subsectoren kenden in West-Vlaanderen in de periode 2013-2018 een toename van de tewerkstelling; de vervaardiging van bier telde 67 werknemers meer (of +19,6%) en de vervaardiging van frisdranken telde 33 werknemers meer (of +14,4%).

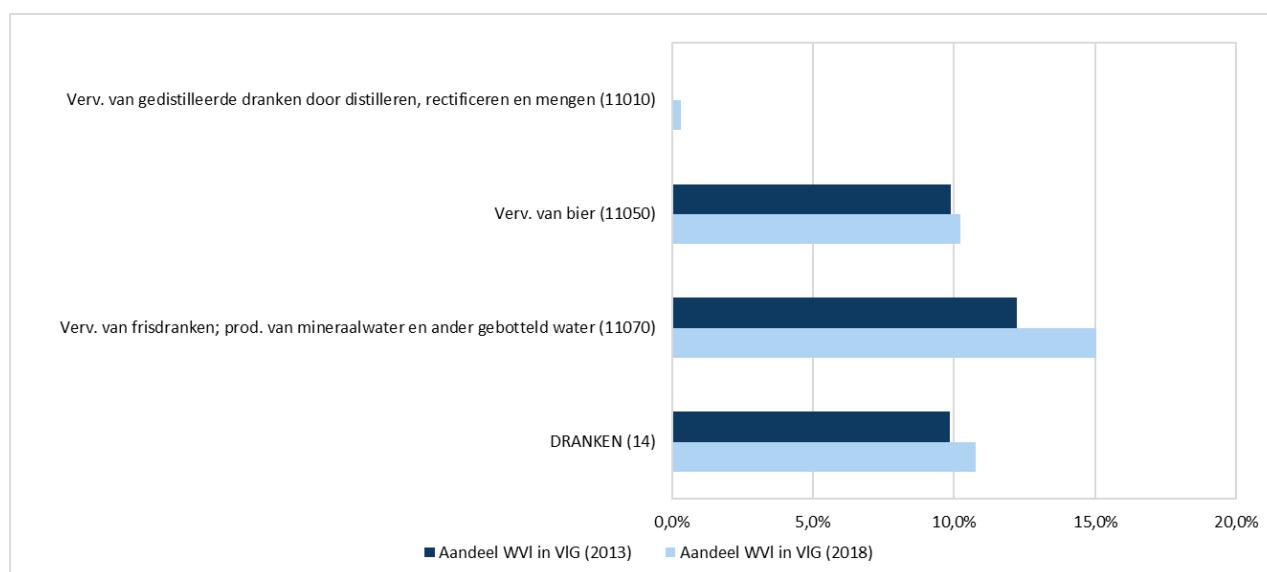
Uit figuur 3.2.2 blijkt dat het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer bij beide subsectoren toenam in de periode 2013-2018. Bij de vervaardiging van frisdranken steeg het West-Vlaamse aandeel het sterkst (van 12,2% in 2013 naar 15% in 2018).

Figuur 3.2.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de drankensector naar subsectoren, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Subsectoren	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2013	2018	2013-2018	2013	2018	2013-2018
Verv. van gedistilleerde dranken door distilleren, rectificeren en mengen (11010)	0	1	-	293	323	+10,2%
Verv. van wijn uit druiven (11020)	0	0	-	0	4	-
Verv. van cider en van andere vruchtenwijnen (11030)	0	0	-	28	8	-71,4%
Verv. van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken (11040)	0	0	-	0	0	-
Verv. van bier (11050)	342	409	+19,6%	3.455	4.006	+15,9%
Verv. van mout (11060)	0	0	-	150	151	+0,7%
Verv. van frisdranken; prod. van mineraalwater en ander gebotteld water (11070)	229	262	+14,4%	1.874	1.741	-7,1%
DRANKEN (14)	571	672	+17,7%	5.800	6.233	+7,5%

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de drankensector naar subsectoren, aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Wanneer we de specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling in een sector en de subsectoren ervan combineren, kunnen we vier groepen van sectoren onderscheiden: sterke, verbeterende, zwakke en achterblijvende sectoren. We beschouwen hier de relatieve evolutie in de periode 2013-2018 en de specialisatiegraad in 2018. Het resultaat is terug te vinden in de figuren 3.2.3 en 3.2.4.

De specialisatiegraad voor de subsectoren is berekend ten opzichte van de totale sector, de specialisatiegraad van de totale sector en van de industrie is berekend ten opzichte van de totale economie¹.

De relatieve evolutie is berekend als het verschil in evolutie in West-Vlaanderen ten opzichte van de evolutie in het Vlaamse Gewest of met de volgende formule:

$$100 + [(WVL2018/WVL2013 - VLG2018/VLG2013) * 100]$$

Een cijfer groter dan 100 betekent dat de (sub)sector in West-Vlaanderen beter is geëvolueerd dan dezelfde (sub)sector in het Vlaamse Gewest. Dit kan zowel betekenen dat de groei groter was, de krimp kleiner of dat er een groei was in West-Vlaanderen tegenover een krimp in Vlaanderen. Het omgekeerde geldt voor een cijfer kleiner dan 100.

Sterke sectoren zijn de sectoren waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest en waarvan de tewerkstelling beter evolueerde dan in Vlaanderen. We vinden deze sectoren in het kwadrant rechtsboven op de figuur. **Verbeterende** sectoren vinden we linksboven op de figuur. Het zijn sectoren waarin West-Vlaanderen niet gespecialiseerd is (in vergelijking met het Vlaamse Gewest), maar die toch een betere evolutie van de tewerkstelling kenden dan in Vlaanderen. **Zwakke** sectoren combineren een mindere goede evolutie van de tewerkstelling met een specialisatiegraad kleiner dan honderd. Ze situeren zich linksonder. Tot slot definiëren we de **achterblijvende** sectoren. Het zijn sectoren waarin de regio gespecialiseerd is, maar die een minder goede evolutie van de tewerkstelling kenden.

In de figuur 3.2.3 vinden we de specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling terug voor de voedingssector. Zowel de West-Vlaamse voedingssector in haar geheel als de West-Vlaamse industrie combineren een specialisatie t.o.v. Vlaanderen met een gunstigere evolutie van de tewerkstelling en bevinden zich aldus in het sterke kwadrant van de grafiek.

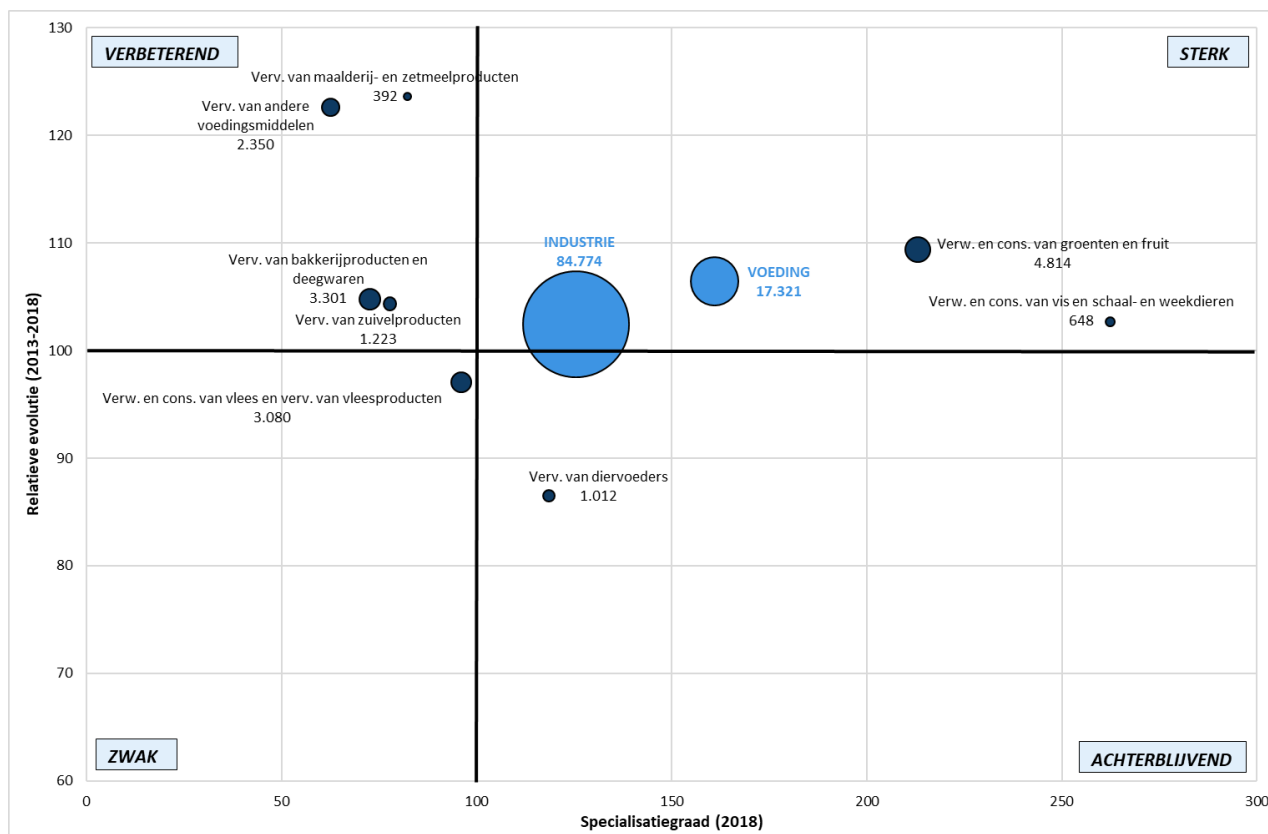
Vier subsectoren van de West-Vlaamse voedingssector, waaronder de op één na grootste, bevinden zich in het verbeterende kwadrant van het spreidingsdiagram en noteren dus een betere evolutie van de tewerkstelling dan in Vlaanderen, evenwel zonder specialisatie ten opzichte van het Vlaamse Gewest. Er bevinden zich twee subsectoren, waaronder de grootste, in het sterke kwadrant. Dit wijst op een betere evolutie van de tewerkstelling en een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen. Verder is er één subsector met een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen waar de evolutie evenwel slechter was dan in Vlaanderen. In het zwakke kwadrant bevindt zich één subsector, dit is op vlak van loontrekkenden de op twee na grootste subsector binnen de voedingssector in West-Vlaanderen.

---

¹ De specialisatiegraad van de subsectoren (cfr. infra) van de voedings- en drankensector wordt berekend ten opzichte van de tewerkstelling in respectievelijk de voedings- en drankensector en niet ten opzichte van de totale tewerkstelling. Indien we de specialisatiegraad voor de subsectoren zouden berekenen ten opzichte van de totale economie, zou deze voor de meeste subsectoren boven de 100% liggen.

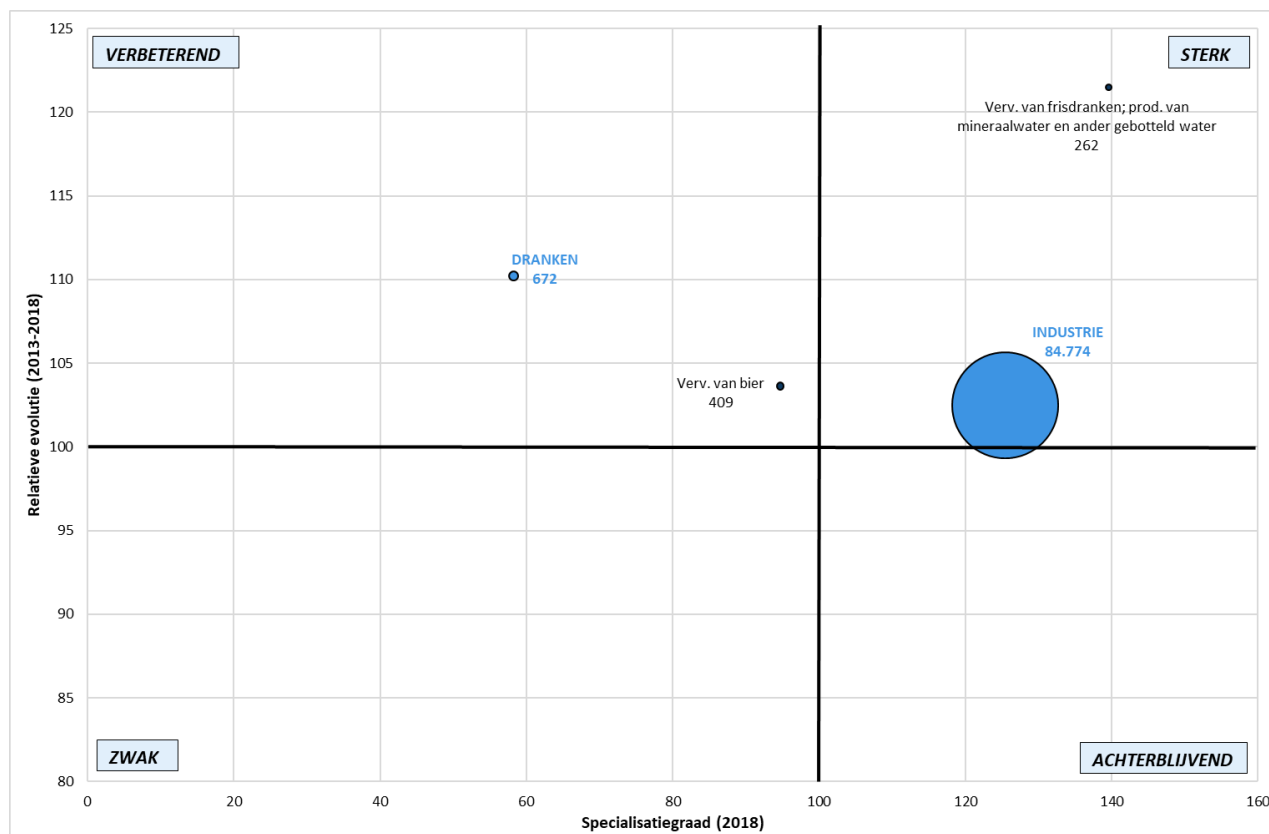
Figuur 3.2.3: Specialisatiegraad (2018) en relatieve groei (2013-2018) in de subsectoren van de voedingssector, West-Vlaanderen.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

De specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling voor de sector dranken kunnen we zien in figuur 3.2.4. We stellen vast dat de twee subsectoren van de West-Vlaamse drankensector zich in de bovenste helft van het spreidingsdiagram bevinden en dus beter evolueerden dan de Vlaamse subsector. De evoluties van de subsectoren in de drankensector moeten wel enigszins gerelativeerd worden omdat we eerder zagen dat beide subsectoren vrij klein zijn in omvang. De vervaardiging van frisdranken bevindt zich aan de rechterkant van de grafiek en vertoont dus een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen (sterke kwadrant). Bij de vervaardiging van bier was er, net zoals in de hele drankensector, in West-Vlaanderen geen specialisatie ten opzichte van Vlaanderen; de subsector en de hele drankensector bevinden zich in het verbeterende kwadrant.

Figuur 3.2.4: Specialisatiegraad (2018) en relatieve groei (2013-2018) in de subsectoren van de drankensector, West-Vlaanderen.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

3.3. Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse

In West-Vlaanderen telt 90,6% van de vestigingen in de voedings- en drankennijverheid minder dan 50 werknemers (klein), 7,1% tussen 50 en 200 werknemers (middelgroot) en 2,3% minstens 200 werknemers (groot). In het Vlaamse Gewest is het aandeel van de kleine vestigingen (91,6%) iets groter en de aandelen van de middelgrote (6,6%) en grote vestigingen (1,8%) iets kleiner. Op zich lijken de verschillen tussen West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest hier niet zo groot.

Wanneer we echter naar de tewerkstelling volgens grootte van de vestiging kijken, zien we dat de grote vestigingen in West-Vlaanderen voor een groter aandeel van de totale tewerkstelling instaan dan in het Vlaamse Gewest (42,8% t.o.v. 36,7%). In het Vlaamse Gewest is het aandeel van de middelgrote (32,2% t.o.v. 30,1%) en kleine vestigingen (31% t.o.v. 27,1%) groter.

Als we naar de twee sectoren van de voedings- en drankennijverheid kijken zien we dat zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen de grote vestigingen voor het grootste aandeel van de tewerkstelling zorgen in de voedingssector. In Vlaanderen is dit ook het geval in de drankensector, terwijl in West-Vlaanderen de middelgrote vestigingen voor het grootste aandeel van de tewerkstelling in deze sector zorgen.

Tabel 3.3.1: Verdeling van het aantal vestigingen en loontrekkenden in de voedings- en drankennijverheid naar sector en grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2018.

Sector		<50 tew.		50-199 tew.		≥200 tew.		Totaal
		In a.c.	In %	In a.c.	In %	In a.c.	In %	
VESTIGINGEN								
West-Vlaanderen	Voeding	728	90,9%	55	6,9%	18	2,2%	801
	Dranken	22	81,5%	4	14,8%	1	3,7%	27
	FvT2	750	90,6%	59	7,1%	19	2,3%	828
Vlaams Gewest	Voeding	2.811	92,0%	196	6,4%	47	1,5%	3.054
	Dranken	99	81,1%	13	10,7%	10	8,2%	122
	FvT2	2.910	91,6%	209	6,6%	57	1,8%	3.176
LOONTREKKENDEN								
West-Vlaanderen	Voeding	4.733	27,3%	5.139	29,7%	7.449	43,0%	17.321
	Dranken	142	21,1%	270	40,2%	260	38,7%	672
	FvT2	4.875	27,1%	5.409	30,1%	7.709	42,8%	17.993
Vlaams Gewest	Voeding	18.935	32,6%	19.358	33,3%	19.857	34,1%	58.150
	Dranken	1.055	16,9%	1.375	22,1%	3.803	61,0%	6.233
	FvT2	19.990	31,0%	20.733	32,2%	23.660	36,7%	64.383
LOONTREKKENDEN PER VESTIGING								
West-Vlaanderen	Voeding	6,5		93,4		413,8		21,6
	Dranken	6,5		67,5		260,0		24,9
	FvT2	6,5		91,7		405,7		21,7
Vlaams Gewest	Voeding	6,7		98,8		422,5		19,0
	Dranken	10,7		105,8		380,3		51,1
	FvT2	6,9		99,2		415,1		20,3

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

In wat volgt wordt de verdeling van de loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse meer in detail besproken en grafisch weergegeven voor de twee sectoren van de voedings- en drankennijverheid.

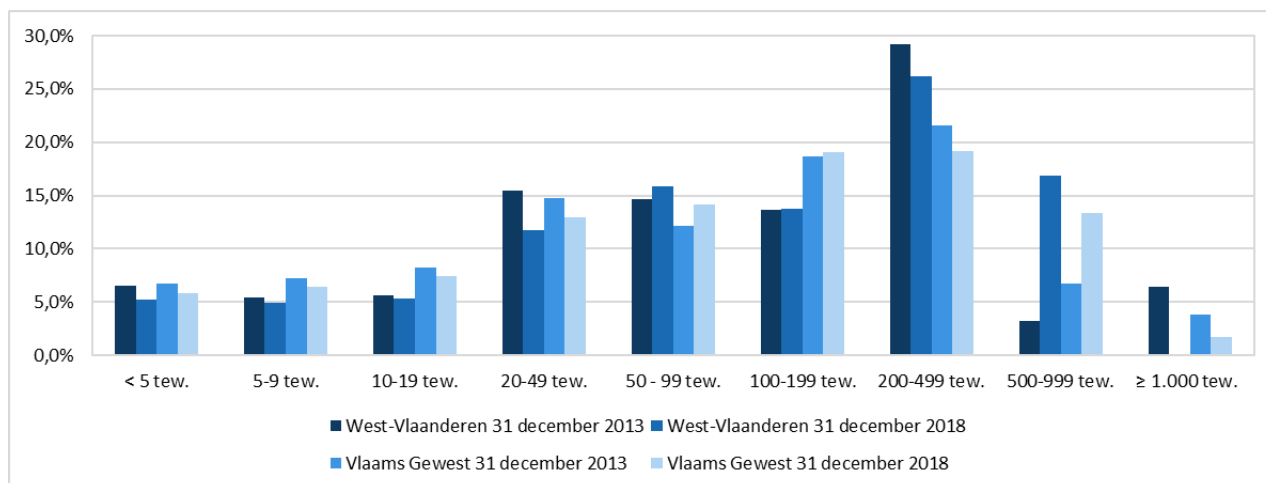
In de West-Vlaamse voedingssector zorgen de vestigingen met 200 tot 500 werknemers in 2018 voor de grootste bijdrage tot de totale tewerkstelling in de sector (26,2%), gevolgd door de vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers (16,8%) (figuur 3.3.1). In het Vlaamse Gewest dragen de vestigingen met 100 tot 200 werknemers en de vestigingen met 200 tot 500 werknemers het meest bij tot de totale tewerkstelling in de sector (beide 19,1%). De aandelen van de vestigingen met 200 tot 500 werknemers daalden zowel in West-Vlaanderen als Vlaanderen tussen 2013 en 2018. In dezelfde periode steeg het aandeel van vestigingen met 50 tot 100 werknemers in West-Vlaanderen (+1,3%-punt) en daalde het aandeel van vestigingen met 20 tot 50 werknemers in Vlaanderen (-1,9%-punt).

Wellicht heeft er tussen 2013 en 2018 in West-Vlaanderen een verschuiving plaatsgevonden naar de vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers vanuit de lager en hoger gelegen grootteklasse, want het aandeel van de groep met 500 tot 1.000 werknemers is aanzienlijk toegenomen (+13,6%-punt) terwijl de aandelen van de groep met 200 tot 500 werknemers (-3%-punt) en van de groep met meer dan 1.000 werknemers (-6,4%-punt) zijn gedaald. Ook in Vlaanderen nam het aandeel van de vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers sterk toe (+6,5%-punt), wellicht als gevolg van een verschuiving vanuit de groep met meer dan 1.000 werknemers (-2,1%-punt).

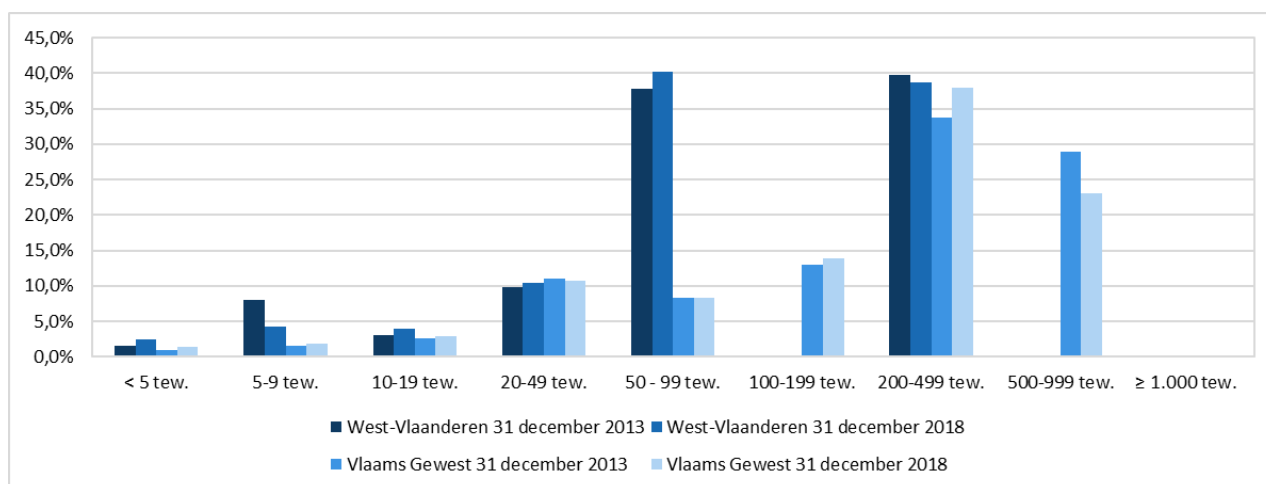
Figuur 3.3.1: Evolutie van het aandeel loontrekkenden in de voedingssector naar grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

In de drankensector zorgen de vestigingen met 50 tot 100 werknemers in 2018 voor de grootste bijdrage tot de totale tewerkstelling in de sector in West-Vlaanderen (40,2%) (figuur 3.3.2). In 2013 zorgden de vestigingen met 200 tot 500 werknemers voor de grootste bijdrage, anno 2018 volgen ze op een tweede plaats (38,7%). In Vlaanderen leveren de vestigingen van 200 tot 500 werknemers met 38% wel de grootste bijdrage qua tewerkstelling. De vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers (23%) volgen op plaats twee. Tussen 2013 en 2018 vond in West-Vlaanderen een kleine verschuiving plaats van de vestigingen met 200 tot 500 werknemers naar de vestigingen met 50 tot 100 werknemers. In Vlaanderen verschoof in dezelfde periode een deel van de tewerkstelling in vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers naar vestigingen met 200 tot 500 werknemers.

Figuur 3.3.2: Evolutie van het aandeel loontrekkenden in de drankensector naar grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2013 en 31 december 2018.

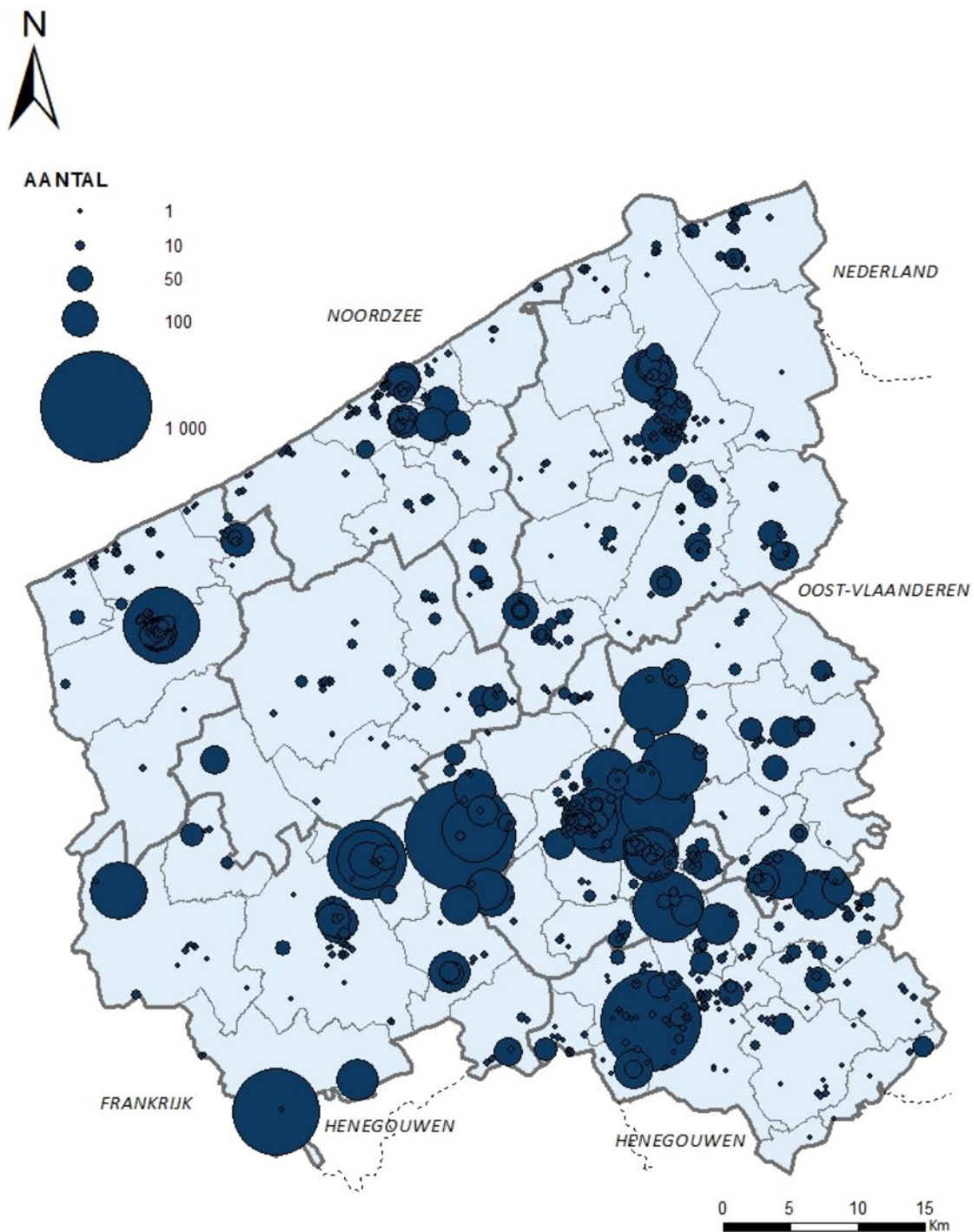
Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

3.4. Geografische spreiding van vestigingen

Kaart 3.4.1 toont dat de vestigingen in de voedingssector verspreid zijn over heel West-Vlaanderen, maar dat de grote vestigingen in de sector zich concentreren in en rond het arrondissement Roeselare. Van de 36 West-Vlaamse voedingsvestigingen met meer dan 100 werknemers zijn er tien in Roeselare gevestigd; negen in Ieper, vijf in Kortrijk en vijf in Tielt (tabel 3.4.1). In Brugge, Oostende en Veurne vinden we respectievelijk vier, twee en één vestiging(en) in de voedingssector met 100 of meer werknemers. De West-Vlaamse vestigingen in de drankensector zijn verspreid (kaart 3.4.2). De grootste van de tien vestigingen in de drankensector met tien of meer werknemers situeert zich in Brugge (tabel 3.4.2)

Kaart 3.4.1: Geografische spreiding van de vestigingen in de voedingssector, West-Vlaanderen, 31 december 2018.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.4.1: Vestigingen in de voedingssector met 100 of meer werknemers, West-Vlaanderen, 31 december 2018.

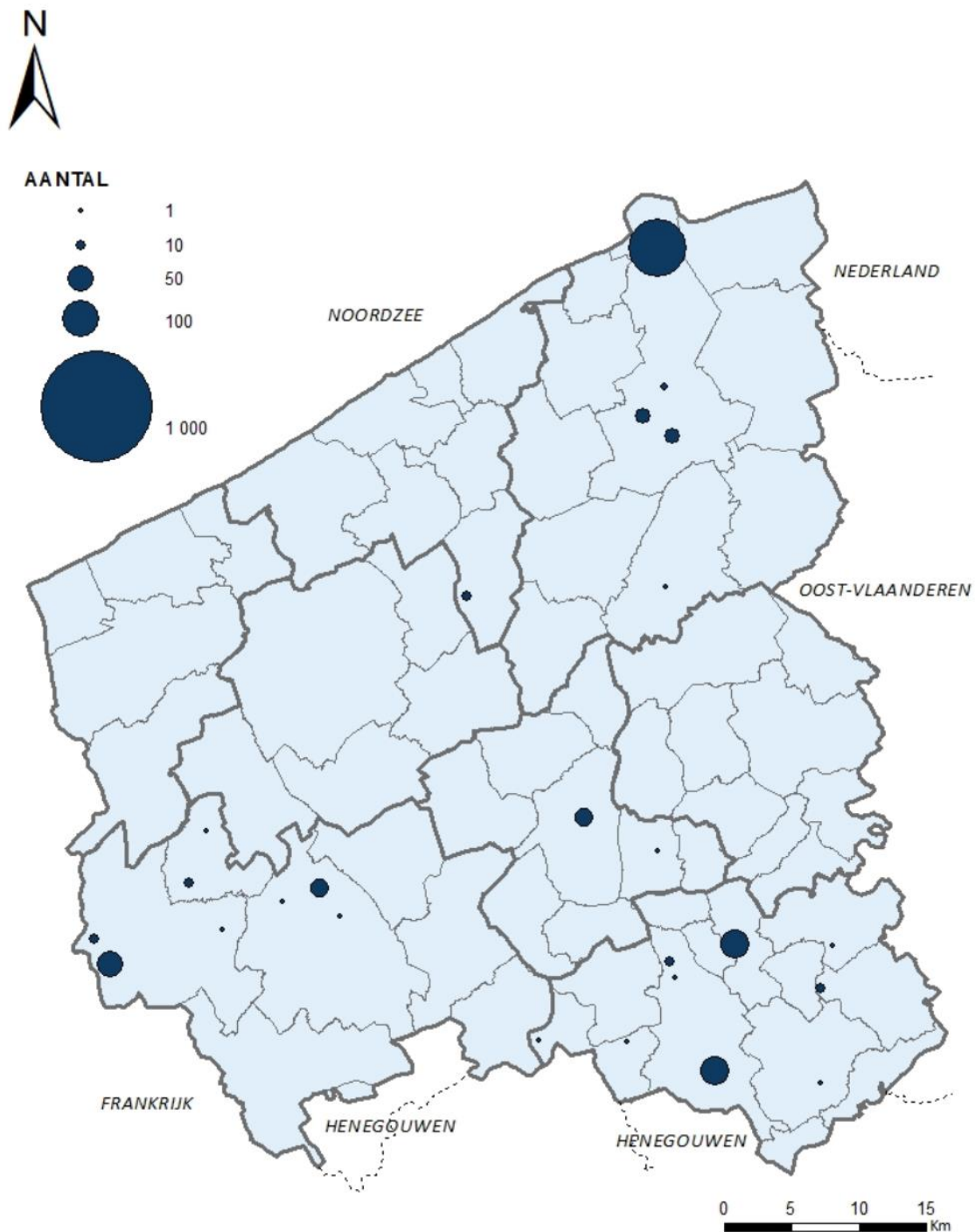
Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1 Westvlees	Staden	Vlees, excl. vlees van gevogelte	500-999 tew.
2 Alpro	Wevelgem	Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding	500-999 tew.
3 Clarebout-Potatoes	Heuvelland	Diepgevroren aardappelbereidingen	500-999 tew.
4 Snack Food Poco Loco	Roeselare	Diepgevroren aardappelbereidingen	500-999 tew.
5 Ysco	Langemark-Poelkapelle	Consumptie-ijs	200-499 tew.
6 Veurne Snack Foods	Veurne	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.
7 Ardovries	Ardoioe	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
8 Volys Star	Lendelede	Gevogelte	200-499 tew.
9 Dujardin Foods - Vestiging Koolkamp	Ardoioe	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
10 D'Arta	Ardoioe	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
11 Greenyard Frozen Belgium	Staden	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
12 Belgomilk	Langemark-Poelkapelle	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	200-499 tew.
13 Aviko Belgium	Poperinge	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.
14 Etabl. J. Soubry	Roeselare	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	200-499 tew.
15 Marine Harvest Pieters	Brugge	Vis en schaal- en weekdieren	200-499 tew.
16 Vandemoortele Izegem	Izegem	Margarine en andere spijsvetten	200-499 tew.
17 Mulder Natural Foods	Roeselare	Maalderijproducten	200-499 tew.
18 Cargill	Izegem	Oliën en vetten	200-499 tew.
19 Lutosa Plant Waregem	Waregem	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.
20 Agristo	Wielsbeke	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.
21 Belgomilk	Moorslede	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.
22 Westfro	Staden	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.
23 Covameat	Heuvelland	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.
24 Agristo	Harelbeke	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.
25 Poppies Bakery	Zonnebeke	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	100-199 tew.
26 Belga-Meat	Brugge	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.
27 Fromunion	Zonnebeke	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.
28 Begro	Ardoioe	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.

29 Vandenbogaerde	Menen	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.
30 Pasfrost	Zonnebeke	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.
31 Flanders Bakery	Oostende	Brood en vers banketbakkerswerk	100-199 tew.
32 Pluimveeslachterij Lammens	Torhout	Gevogelte	100-199 tew.
33 Morubel	Oostende	Vis en schaal- en weekdieren	100-199 tew.
34 Snack Food Poco Loco	Roeselare	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.
35 Genencor International	Brugge	Zetmeel en zetmeelproducten	100-199 tew.
36 Pur Pain Bio en Bio De Trog	Ieper	Brood en vers banketbakkerswerk	100-199 tew.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Kaart 3.4.2: Geografische spreiding van de vestigingen in de drankensector, West-Vlaanderen, 31 december 2018.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.4.2: Vestigingen in de drankensector met 10 of meer werknemers, West-Vlaanderen, 31 december 2018.

Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1 P.B.I. Fruit Juice Company	Brugge	Frisdranken, mineraalwater en ander gebotteld water	200-499 tew.
2 Brouwerij Van Honsbrouck	Izegem	Bier	50-99 tew.
3 Bavik	Harelbeke	Bier	50-99 tew.
4 Brouwerij Omer Vander Ghinste	Kortrijk	Bier	50-99 tew.
5 Brasserie St. Bernard	Poperinge	Bier	50-99 tew.
6 Brouwerij Rodenbach	Roeselare	Bier	20-49 tew.
7 Brouwerij Het Sas	Ieper	Bier	20-49 tew.
8 Brouwerij De Halve Maan	Brugge	Bier	20-49 tew.
9 Brouwerij De Halve Maan	Brugge	Bier	10-19 tew.
10 Brouwerij Verhaeghe Vichte	Anzegem	Bier	10-19 tew.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

4. Zelfstandigen

Op 31 december 2018 telde West-Vlaanderen 1.546 zelfstandigen en helpers in de voedings- en drankennijverheid (tabel 4.1). In de periode 2013-2018 daalde hun aantal met 5,8% (figuur 4.1). Het aandeel binnen het Vlaamse Gewest kende een afname van 29,2% in 2013 naar 28,7% in 2018.

Zo goed als alle zelfstandigen en helpers in de voedings- en drankennijverheid zijn actief in de voedingssector (99,4% in West-Vlaanderen en 99,2% in Vlaanderen eind 2018). Het aandeel van het aantal West-Vlaamse zelfstandigen en helpers in het Vlaamse cijfer bedroeg voor de voedingssector 28,7% en voor de drankensector 22% in 2018.

In de periode 2013-2018 daalde het aantal zelfstandigen en helpers in zowel de voedings- als de drankensector. In de voedingssector was de afname in West-Vlaanderen (-5,8%) iets groter dan in Vlaanderen (-3,9%). In relatieve termen was de afname in de drankensector in zowel West-Vlaanderen (-10%) als Vlaanderen (-22,6%) duidelijk groter dan in de voedingssector, maar in absolute termen ging het in West-Vlaanderen slechts om één persoon en in Vlaanderen om twaalf personen.

Tabel 4.1: Zelfstandigen naar hoedanigheid en helpers (a) in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2013 en 31 december 2018.

	Hoe- danig- heid	31 december 2013			31 december 2018		
		Voeding	Dranken	Totaal FvT2	Voeding	Dranken	Totaal FvT2
West-Vlaanderen	Z-HB	1.021	5	1.026	981	5	986
	Z-BB	140	0	140	179	0	179
	Z-ANP	123	4	127	154	4	158
	H	487	1	488	402	0	402
	Z+H	1.631	10	1.641	1.537	9	1.546
Vlaams Gewest	Z-HB	3.834	33	3.867	3.780	24	3.804
	Z-BB	607	1	608	888	1	889
	Z-ANP	462	15	477	596	15	611
	H	1.271	5	1.276	975	2	977
	Z+H	5.567	53	5.620	5.351	41	5.392
% WVl in VLG	Z-HB	26,6%	15,2%	26,5%	26,0%	20,8%	25,9%
	Z-BB	23,1%	0,0%	23,0%	20,2%	0,0%	20,1%
	Z-ANP	26,6%	26,7%	26,6%	25,8%	26,7%	25,9%
	H	38,3%	20,0%	38,2%	41,2%	0,0%	41,1%
	Z+H	29,3%	18,9%	29,2%	28,7%	22,0%	28,7%

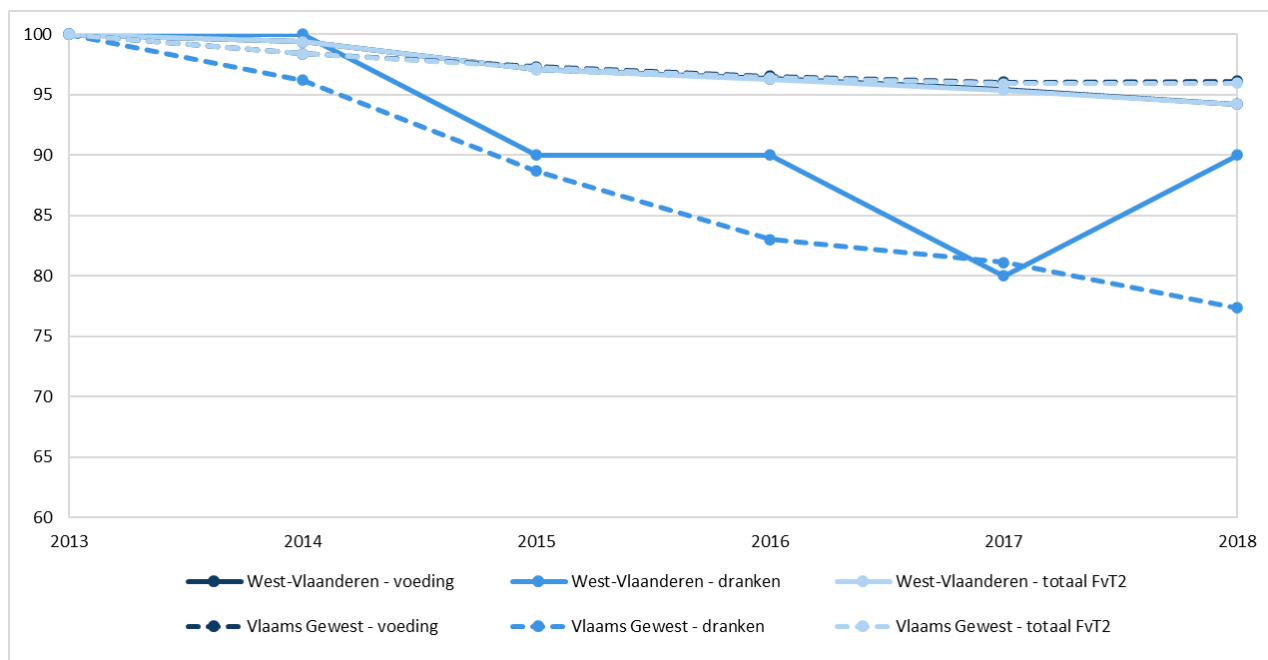
(a) Z-HB = Zelfstandigen in hoofdberoep; Z-BB = Zelfstandigen in bijberoep; Z-ANP = Zelfstandigen actief na pensioenleeftijd; H = Helpers; Z+H = Zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers.

Bron: RSVZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1: Evolutie van het aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers in de voedings- en dranknijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013-2018 (index 2013=100).

Bron: RSVZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

5. Bedrijven

5.1. Actieve ondernemingen

De registratie van het aantal actieve btw-plichtigen gebeurt volgens het adres van de hoofdzetel. In die zin verschilt onderstaande analyse van de analyse van de loontrekkende tewerkstelling, die gebeurt volgens plaats van tewerkstelling (vestiging²). De cijfers focussen overigens op een andere tijdsperiode (2014-2019) dan bij andere thema's het geval was (2013-2018). Dit vanwege de beschikbaarheid van recentere data.

Het aantal actieve ondernemingen in de voedings- en drankennijverheid steeg in West-Vlaanderen tussen 2014 en 2019 van 1.421 naar 1.505 (+5,9%) (tabel 5.1.1 en figuur 5.1.1). Ook in het Vlaamse Gewest was er een stijging (+8,5%). De stijging in West-Vlaanderen was kleiner dan in het Vlaamse Gewest waardoor het aandeel van de West-Vlaamse ondernemingen afnam van 27% naar 26,4%. De vertegenwoordiging van West-Vlaamse bedrijven in de Vlaamse sector blijft wel nog altijd zeer groot. Dit komt voornamelijk door het aandeel van de voedingsondernemingen (27,1%) en in mindere mate van de ondernemingen in de drankensector (19,1%).

In zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen steeg het aantal actieve ondernemingen in de voedingssector en was er een aanzienlijke procentuele toename in de drankensector.

Tabel 5.1.1: Actieve ondernemingen in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

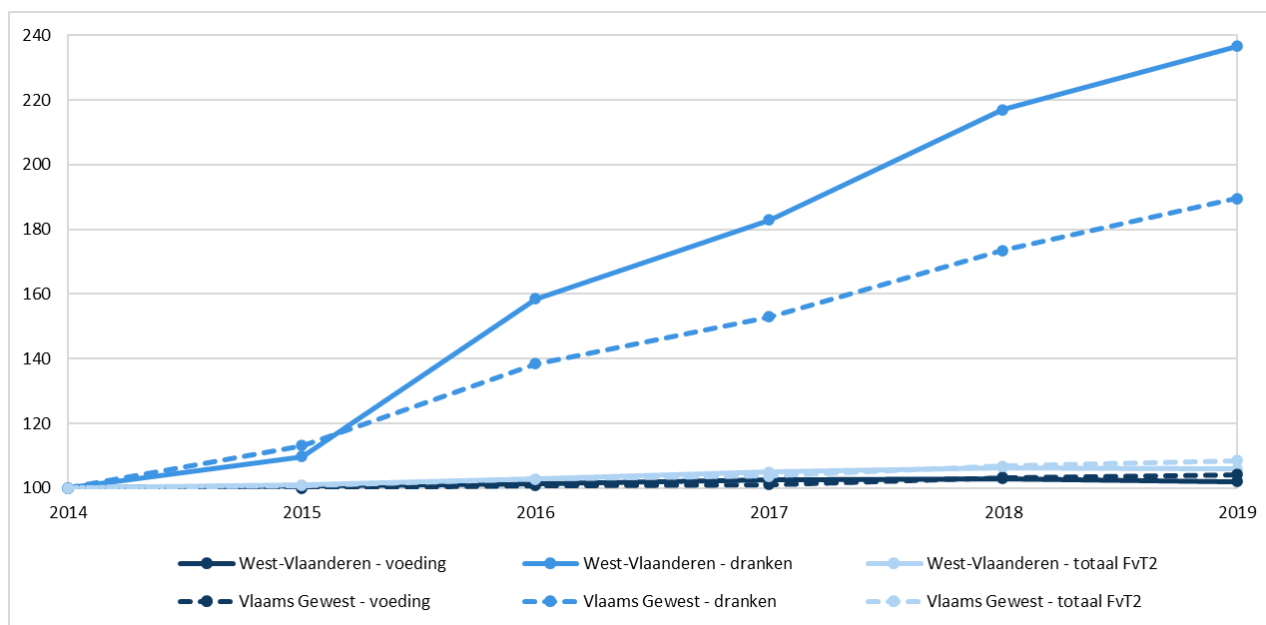
	31 december 2014			31 december 2019		
	Voeding	Dranken	Totaal FvT2	Voeding	Dranken	Totaal FvT2
West-Vlaanderen	1.380	41	1.421	1.408	97	1.505
Vlaams Gewest	4.986	268	5.254	5.192	508	5.700
% WVl in VLG	27,7%	15,3%	27,0%	27,1%	19,1%	26,4%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

² Een vestiging is elke plaats die geografisch kan worden geïdentificeerd met een adres en waar ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend.

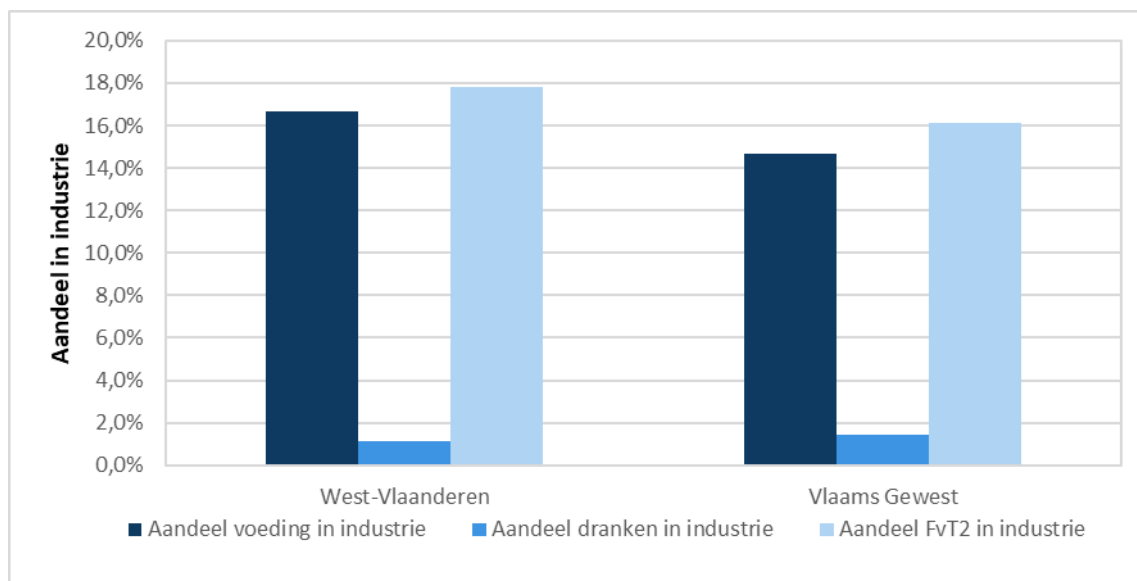
Figuur 5.1.1: Evolutie van het aantal actieve ondernemingen in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019 (index 2014=100).

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

De voedings- en drankennijverheid is in West-Vlaanderen goed voor 17,8% van het aantal actieve ondernemingen in de West-Vlaamse industrie (figuur 5.1.2). Het grootste deel komt van de voedingssector (16,7%). In Vlaanderen ligt het aandeel actieve ondernemingen in de industrie in zowel FvT2 (16,1%) als de voedingssector (14,7%) lager dan in West-Vlaanderen; het aandeel van de drankensector in het aantal industriële ondernemingen is in Vlaanderen (1,4%) iets groter dan in West-Vlaanderen (1,1%).

Figuur 5.1.2: Aandeel van de actieve ondernemingen in de voedings- en drankennijverheid naar sector in de industrie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

5.2. Starters en uittredingen

Het aantal starters³ wordt gedefinieerd als de som van het aantal inschrijvingen van nieuwe btw-plichtigen en het aantal wederonderwerpingen van btw-plichtige ondernemingen. Niet-btw-plichtige ondernemingen (zoals sommige handelsvennootschappen of non-profitorganisaties) worden niet opgenomen. Het aantal uittredingen wordt gedefinieerd als het aantal btw-plichtigen dat niet langer als actief wordt bestempeld omwille van stopzettingen of faillissementen.

Omwille van de kleine absolute aantallen van starters en uittredingen bekijken we hier het totale aantal starters en uittreders over de periode 2014-2019 en de gemiddelde starters- en uittredingsratio⁴ in deze periode.

De startersratio in de voedings- en drankennijverheid ligt lager dan de algemene startersratio en dit zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest (tabel 5.2.1).

De algemene startersratio lag in de periode 2014-2019 in West-Vlaanderen lager dan in het Vlaamse Gewest (8,6% tegenover 9,7%), maar het verschil in startersratio tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen is wat FvT2 betreft nog iets groter (5,1% tegenover 6,7%).

³ De definiëring van starters en uittredingen is in deze statistiek wel administratief. Zo vinden we onder de starters ook ondernemingen die worden omgevormd van "natuurlijk persoon" naar "rechtspersoon". Dit zorgt ervoor dat deze ondernemingen tweemaal worden geregistreerd, namelijk als een schrapping (van de natuurlijke persoon) en een inschrijving (als rechtspersoon). In werkelijkheid gaat het echter om dezelfde onderneming, zij het dan onder een andere juridische vorm. Het is niet mogelijk om dergelijke administratieve starters uit de statistiek te filteren. De redenen waarom een onderneming de activiteiten stopzet kunnen vrij divers zijn (vrijwillige stopzetting van de activiteiten, faillissement, het ontbreken van attesten of vergunningen, een fusie tussen twee of meer ondernemingen, een administratieve wijziging, enz.).

⁴ Berekend als het gemiddeld aantal starters in verhouding tot het gemiddeld aantal actieve ondernemingen. De gemiddelde uittredingsratio werd op analoge wijze berekend.

Tabel 5.2.1: Aantal starters en gemiddelde startersratio in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019.

	Voeding		Dranken		Totaal FvT2		Industrie		Totaal	
	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio
West-Vlaanderen	383	4,6%	63	15,3%	446	5,1%	3.208	6,7%	60.433	8,6%
Vlaams Gewest	1.848	6,1%	356	15,3%	2.204	6,7%	15.400	7,8%	327.199	9,7%
% WVl in VLG	20,7%		17,7%		20,2%		20,8%		18,5%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Ook de uittredingsratio ligt in de voedings- en drankennijverheid lager dan de algemene uittredingsratio en dit zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen. Het verschil is wel minder groot dan bij de startersratio en dit zowel wat betreft de verschillen tussen de voedings- en drankennijverheid en de totale economie als de verschillen tussen West-Vlaanderen (4,7%) en het Vlaamse Gewest (5,6%).

Tabel 5.2.2: Aantal uittredingen en gemiddelde uittredingsratio in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019.

	Voeding		Dranken		Totaal FvT2		Industrie		Totaal	
	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio
West-Vlaanderen	402	4,8%	10	2,4%	412	4,7%	2.358	4,9%	39.481	5,6%
Vlaams Gewest	1.732	5,7%	92	4,0%	1.824	5,6%	11.058	5,6%	208.126	6,2%
% WVl in VLG	23,2%		10,9%		22,6%		21,3%		19,0%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

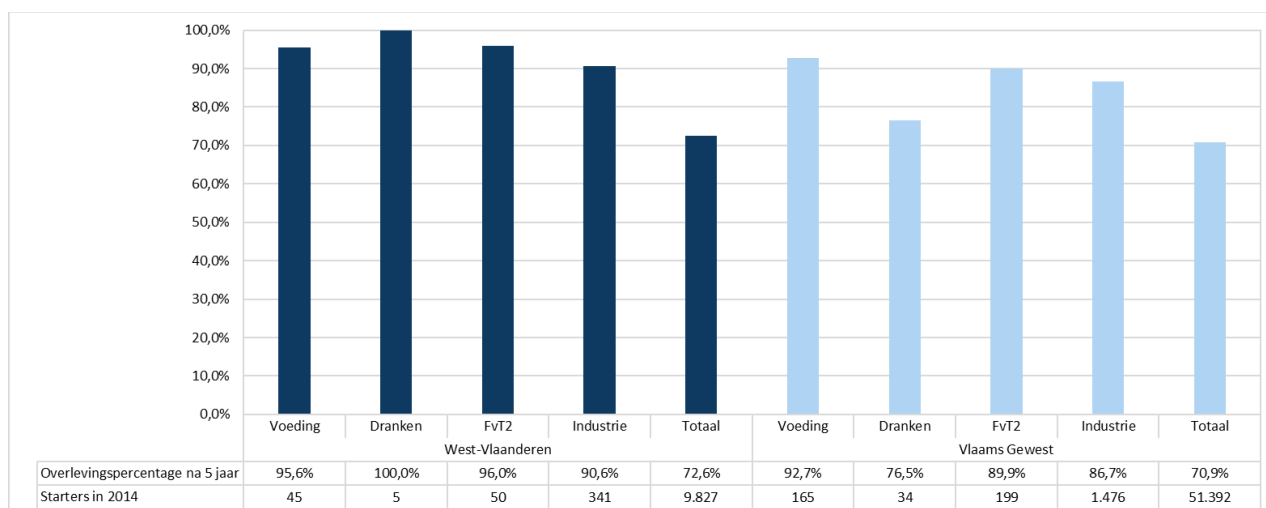
5.3. Overlevingspercentage van starters

In figuur 5.3.1 wordt het overlevingspercentage gevisualiseerd. Om het overlevingspercentage van starters te berekenen wordt gebruik gemaakt van de start- en stopzettingsdatum van ondernemingen in Lokovest, een extract van de KBO. Op basis hiervan kunnen we de exacte leeftijd van de onderneming bij stopzetting berekenen. De definiëring van starters en stopzettingen is wel administratief⁵. In tegenstelling tot eerdere analyses van het overlevingspercentage van starters (o.a. West-Vlaanderen Ontcijferd – editie 2016) worden nu ook de starters zonder activiteitencode meegenomen, waardoor het totaalcijfer in absolute termen hoger ligt.

⁵ Zie voetnoot 3.

Van de 50 ondernemingen opgestart in de voedings- en drankennijverheid in 2014 in West-Vlaanderen, bleken vijf jaar later slechts twee ondernemingen niet meer te bestaan. In het Vlaams Gewest waren 20 van de 199 in 2014 gestarte ondernemingen vijf jaar later niet meer actief. Dit resulteert in overlevingspercentages in FvT2 van 96% in West-Vlaanderen en 89,9% in het Vlaams Gewest. De percentages liggen in lijn met deze van de industrie, maar zijn bijzonder hoog in vergelijking met de totale economie.

Figuur 5.3.1: Overlevingspercentage in 2019 na vijf jaar van ondernemingen gestart in 2014, voedings- en drankennijverheid ingedeeld naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Bron: Lokovest (9/6/2020), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

6. Toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde is het bedrag dat de productiefactoren aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten toevoegen en is gelijk aan het verschil tussen de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten. Anders gezegd kan de bruto toegevoegde waarde ook beschouwd worden als de som van de vergoedingen voor de primaire productiefactoren die zijn ingeschakeld in het productieproces (lonen, wedden, kapitaalinkomen, winst ...).

De toegevoegde waarde-statistieken van de Nationale Bank van België (NBB) kunnen niet opgesplitst worden naar subsector. Daarom analyseren we hier de overkoepelende sector 'voeding, dranken en tabak'.

Deze cijfers worden geregistreerd naar maatschappelijke zetel. Hierdoor wordt mogelijks een belangrijk deel van de in West-Vlaamse vestigingen gerealiseerde toegevoegde waarde niet in West-Vlaanderen geregistreerd. Omgekeerd zal voor West-Vlaanderen ook toegevoegde waarde worden meegenomen die in niet-West-Vlaamse vestigingen werd gerealiseerd. Het feit dat West-Vlaanderen relatief meer kmo's telt dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest speelt ook een rol.

Rekening houdend met de hierboven beschreven opmerkingen omtrent de afbakening van de sector blijkt de voedings- en drankennijverheid in West-Vlaanderen in 2018 iets meer dan 1,5 miljard euro toegevoegde waarde te genereren (tabel 6.1). Dit is ongeveer een kwart van de Vlaamse toegevoegde waarde in de hele sector (25,3%). Het aandeel van West-Vlaanderen nam tussen 2013 en 2018 ook toe (+0,2%). De toegevoegde waarde in FvT2 steeg in West-Vlaanderen (+10,8%) immers sterker dan in Vlaanderen (+10,1%) (figuur 6.1).

Tabel 6.1: Toegevoegde waarde (miljoen euro) tegen lopende prijzen de sector 'voeding, dranken en tabak' (*), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013 en 2018.

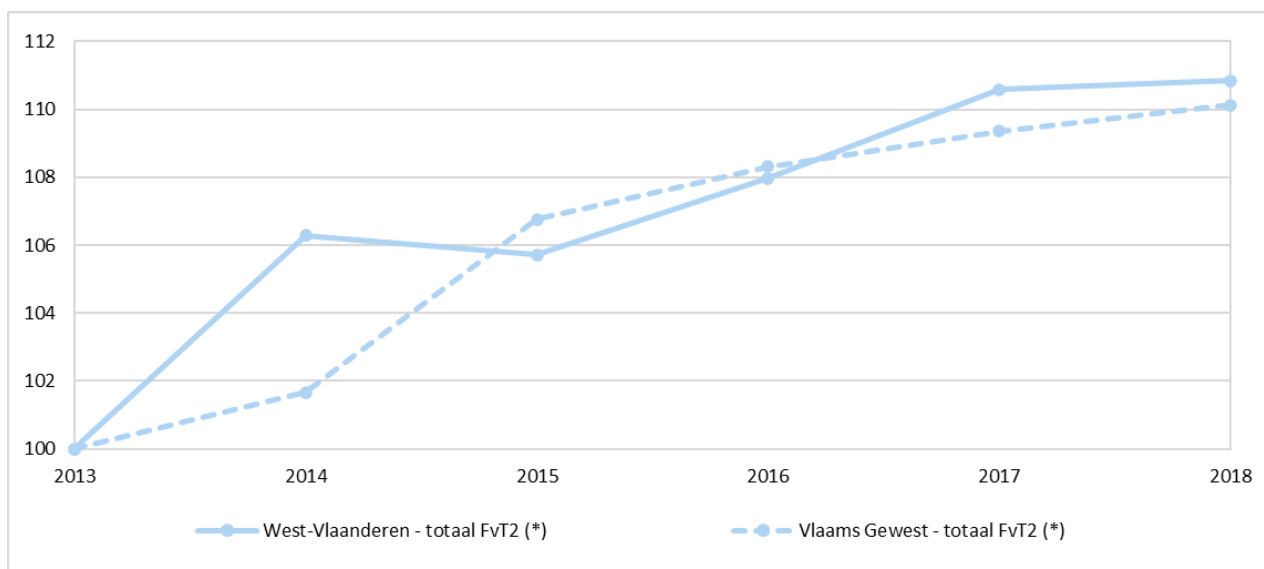
	2013	2018
	Totaal FvT2 (*)	Totaal FvT2 (*)
West-Vlaanderen	1.381	1.531
Vlaams Gewest	5.494	6.050
% WV in VLG	25,1%	25,3%

(*) Voedings- en drankennijverheid incl. tabak.

Bron: NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.1: Evolutie van de toegevoegde waarde in de sector 'voeding, dranken en tabak' (*), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013-2018 (index 2013=100).

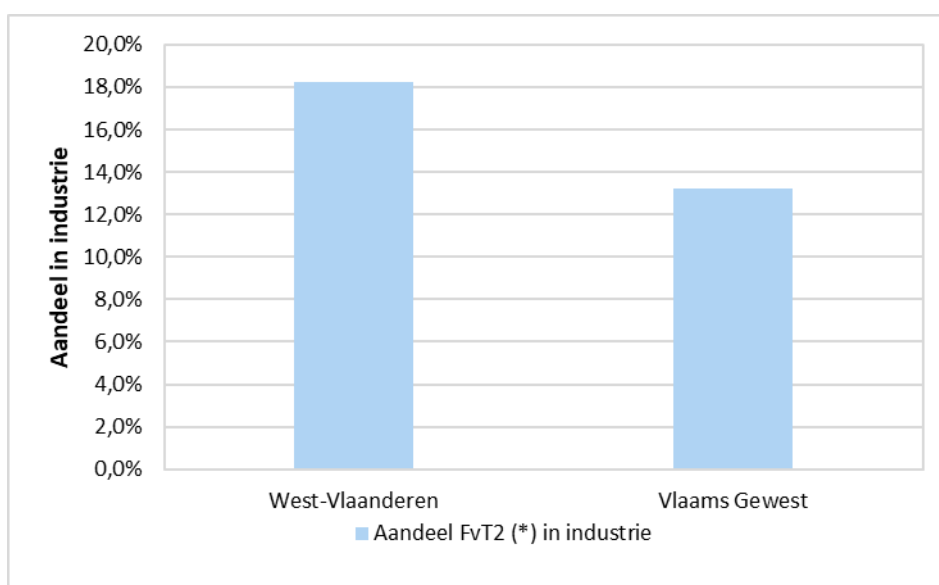
(*) Voedings- en drankennijverheid incl. tabak.

Bron: NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

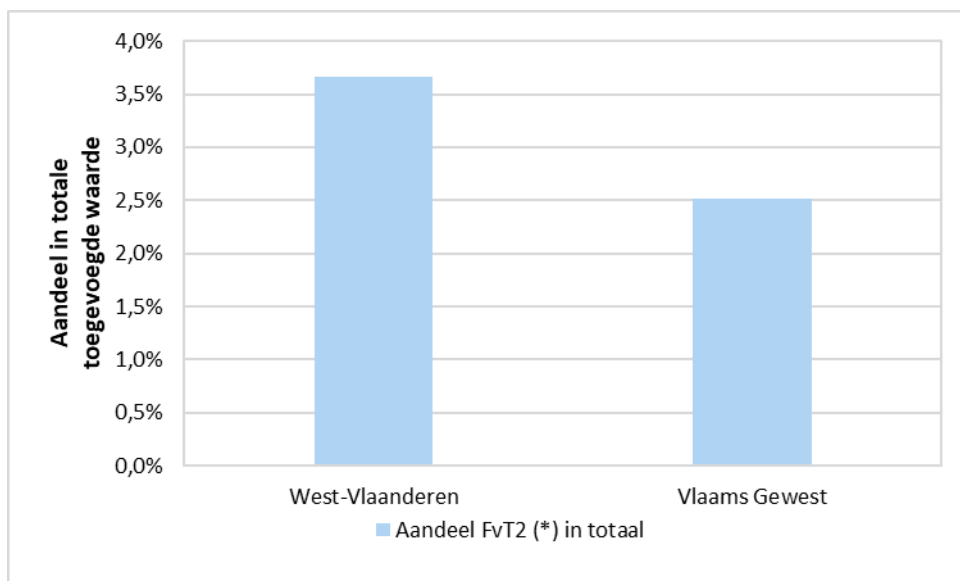
Figuur 6.2 toont het verschil tussen West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest wat de bijdrage van de sector tot de globale gecreëerde toegevoegde waarde of de toegevoegde waarde gecreëerd door de industrie in de regio's betreft.

In West-Vlaanderen zorgt de voedings- en drankennijverheid voor 18,2% van de industriële toegevoegde waarde en 3,7% van de totale toegevoegde waarde. In het Vlaamse Gewest zijn die aandelen een stuk kleiner, namelijk 13,2% en 2,5%.

Figuur 6.2: Aandeel van de toegevoegde waarde in de sector 'voeding, dranken en tabak' (*) in de industrie en de totale economie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2018.

(*) Voedings- en dranknijverheid incl. tabak.

Bron: NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

7. Samenvattende tabellen

Tabel 7.1: Samenvattende tabel voor de voedingssector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVl in VLG
<i>LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING</i>				
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2018	17.321	58.150	29,8%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2018	4.733	18.935	25,0%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2018	5.139	19.358	26,5%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2018	7.449	19.857	37,5%
Evolutie loontrekkenden	2013-2018	+9,7%	+3,2%	
Aandeel loontrekkenden voeding in industrie	31/12/2018	20,4%	15,9%	
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2018	161,0	100,0	
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2018	801	3.054	26,2%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2018	728	2.811	25,9%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2018	55	196	28,1%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2018	18	47	38,3%
Aantal loontrekkenden per vestiging	31/12/2018	21,6	19,0	
Top 3 subsectoren o.b.v. loontrekkenden:				
1. Productie van diepgevroren groenten en fruit (10393)	31/12/2018	2.158	2.209	97,7%
2. Verwerking en conservering van vlees, excl. vlees van gevogelte (10110)	31/12/2018	1.988	3.874	51,3%
3. Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk (10712)	31/12/2018	1.860	8.397	22,2%
<i>ZELFSTANDIGEN</i>				
Aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	31/12/2018	1.537	5.351	28,7%
Evolutie zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	2013-2018	-5,8%	-3,9%	
<i>BEDRIJVEN</i>				
Aantal actieve ondernemingen	2019	1.408	5.192	27,1%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2014-2019	2,0%	4,1%	
Aandeel actieve ondernemingen in industrie	2019	16,7%	14,7%	
Aantal starters	2014-2019	383	1.848	20,7%
Gemiddelde startersratio	2014-2019	4,6%	6,1%	
Aantal stopzettingen en faillissementen	2014-2019	402	1.732	23,2%
Gemiddelde uittredingsratio	2014-2019	4,8%	5,7%	
Overlevingspercentage na vijf jaar van starters in 2014	2019	95,6%	92,7%	

TOEGEVOEGDE WAARDE

Toegevoegde waarde (x1.000.000 euro) in voeding, dranken en tabak	2018	1.531	6.050	25,3%
Evolutie toegevoegde waarde in voeding, dranken en tabak	2013-2018	+10,8%	+10,1%	
Aandeel toegevoegde waarde in voeding, dranken en tabak in industrie	2018	18,2%	13,2%	

Bron: RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 7.2: Samenvattende tabel voor de drankensector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WV in VLG
<i>LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING</i>				
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2018	672	6.233	10,8%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2018	142	1.055	13,5%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2018	270	1.375	19,6%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2018	260	3.803	6,8%
Evolutie loontrekkenden	2013-2018	+17,7%	+7,5%	
Aandeel loontrekkenden dranken in industrie	31/12/2018	0,8%	1,7%	
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2018	58,3	100,0	
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2018	27	122	22,1%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2018	22	99	22,2%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2018	4	13	30,8%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2018	1	10	10,0%
Aantal loontrekkenden per vestiging	31/12/2018	24,9	51,1	
Top 3 subsectoren o.b.v. loontrekkenden:				
1. Vervaardiging van bier (11050)	31/12/2018	409	4.006	10,2%
2. Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water (11070)	31/12/2018	262	1.741	15,0%
3. Vervaardiging van gedistilleerde dranken door distilleren, rectificeren en mengen (11010)	31/12/2018	1	323	0,3%
<i>ZELFSTANDIGEN</i>				
Aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	31/12/2018	9	41	22,0%
Evolutie zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	2013-2018	-10,0%	-22,6%	
<i>BEDRIJVEN</i>				
Aantal actieve ondernemingen	2019	97	508	19,1%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2014-2019	+136,6%	+89,6%	
Aandeel actieve ondernemingen in industrie	2019	1,1%	1,4%	
Aantal starters	2014-2019	63	356	17,7%
Gemiddelde startersratio	2014-2019	15,3%	15,3%	
Aantal stopzettingen en faillissementen	2014-2019	10	92	10,9%
Gemiddelde uittredingsratio	2014-2019	2,4%	4,0%	
Overlevingspercentage na vijf jaar van starters in 2014	2019	100,0%	76,5%	

Bron: RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 7.3: Samenvattende tabel voor de voedings- en drankennijverheid, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVL in VLG
LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING				
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2018	17.993	64.383	27,9%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2018	4.875	19.990	24,4%
- vestiging 50 à 199 tew.	31/12/2018	5.409	20.733	26,1%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2018	7.709	23.660	32,6%
Evolutie loontrekkenden	2013-2018	+10,0%	+3,6%	
Aandeel loontrekkenden FvT2 in industrie	31/12/2018	21,2%	17,6%	
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2018	151,0	100,0	
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2018	828	3.176	26,1%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2018	750	2.910	25,8%
- vestiging 50 à 199 tew.	31/12/2018	59	209	28,2%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2018	19	57	33,3%
Aantal loontrekkenden per vestiging	31/12/2018	21,7	20,3	
Top 3 subsectoren o.b.v. loontrekkenden in West-Vlaanderen:				
1. Productie van diepgevroren groenten en fruit (10393)	31/12/2018	2.158	2.209	98,9%
2. Verwerking en conservering van vlees, excl. vlees van gevogelte (10110)	31/12/2018	1.988	3.874	53,0%
3. Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk (10712)	31/12/2018	1.860	8.397	21,5%
ZELFSTANDIGEN				
Aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	31/12/2018	1.546	5.392	28,7%
Evolutie zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	2013-2018	-5,8%	-4,1%	
BEDRIJVEN				
Aantal actieve ondernemingen	2019	1.505	5.700	26,4%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2014-2019	5,9%	8,5%	
Aandeel actieve ondernemingen in industrie	2019	17,8%	16,1%	
Aantal starters	2014-2019	446	2.204	20,2%
Gemiddelde startersratio	2014-2019	5,1%	6,7%	
Aantal stopzettingen en faillissementen	2014-2019	412	1.824	22,6%
Gemiddelde uittredingsratio	2014-2019	4,7%	5,6%	

Overlevingspercentage na vijf jaar van starters in 2014	2019	96,0%	89,9%	
TOEGEVOEGDE WAARDE				
Toegevoegde waarde (x1.000.000 euro) in FvT2 (*)	2018	1.529	5.929	25,8%
Evolutie toegevoegde waarde in FvT2 (*)	2013-2018	+23,8%	+18,6%	
Aandeel toegevoegde waarde in FvT2 (*) in industrie	2018	19,4%	13,5%	

(*) Voedings- en dranknijverheid incl. tabak.

Bron: RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

8. Besluit

Eind 2014, begin 2015 maakte de POM West-Vlaanderen voor het eerst een verkennende analyse van de omvang van de West-Vlaamse voedingssector en situeerde ze deze sector ten opzichte van de andere Vlaamse provincies. Die analyse kaderde in de opstart van de werking van de Fabriek voor de Toekomst 'Voeding'.

De focus van de Fabriek voor de Toekomst 'Voeding' – FvT2 genoemd – zijn de voedingssector (Nace-Bel 10) en de drankensector (Nace-Bel 11).

Eind 2018 telde West-Vlaanderen 17.993 **loontrekkenden** in FvT2; 96,3% van deze loontrekkenden is actief in de voedingssector en 3,7% in de drankensector. In Vlaanderen is het aandeel van de voedingssector kleiner (90,3%) en dat van de drankensector groter (9,7%). Het West-Vlaamse aandeel binnen Vlaanderen bedraagt 27,9% voor de hele Fabriek; dit kan hoofdzakelijk worden toegeschreven aan het hoge aandeel van de West-Vlaamse voedingssector (29,8%).

In de periode 2013-2018 steeg het aantal loontrekkenden in de twee sectoren van de voedings- en drankennijverheid en dit in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen. Vooral de drankensector kende in West-Vlaanderen een sterke groei (+17,7% tegenover +7,5% in Vlaanderen). Ook in de voedingssector was de groei in West-Vlaanderen (+9,7%) duidelijk groter dan in Vlaanderen (+3,2%). Bijgevolg was ook de toename voor de gehele Fabriek in West-Vlaanderen (+10%) merkelijk groter dan in Vlaanderen (+3,6%).

De sterke aanwezigheid van de voedingssector in het West-Vlaamse economische weefsel blijkt ook uit het aandeel loontrekkenden in de industrie (20,4%) en de totale economie (4%). Deze percentages liggen duidelijk hoger dan in Vlaanderen (respectievelijk 15,9% en 2,5%). Ook voor de hele voedings- en drankennijverheid is het West-Vlaamse aandeel in de industrie (21,2%) en de totale economie (4,2%) duidelijk groter dan in Vlaanderen (respectievelijk 17,6% en 2,7%).

Het grote belang van de voedings- en drankennijverheid in West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen blijkt ook uit de specialisatiegraden. Voor de hele sector bedraagt de specialisatiegraad 151 en vooral de voedingssector (161) draagt bij tot dit hoge cijfer. In de drankensector heeft West-Vlaanderen geen specialisatie ten opzichte van Vlaanderen (58,3). De voedingssector kan haar specialisatie combineren met een betere tewerkstellingsevolutie in de periode 2013-2018 in vergelijking met Vlaanderen en kan bijgevolg als sterke sector worden bestempeld. De drankensector noteerde ook een betere tewerkstellingsevolutie dan in Vlaanderen maar valt door haar gebrek aan specialisatie in het verbeterende kwadrant.

Grote **vestigingen** met meer dan 200 werknemers in FvT2 zorgen in West-Vlaanderen voor een groter aandeel van de totale tewerkstelling dan in Vlaanderen (42,8% ten opzichte van 36,7%). Kijken we een niveau lager, zien we dat in de voedingssector in West-Vlaanderen (43%) en Vlaanderen de grote vestigingen (34,1%) voor het grootste aandeel van de tewerkstelling zorgen; in de drankensector zorgen de middelgrote vestigingen voor het grootste aandeel van de tewerkstelling in West-Vlaanderen (40,2%), voor Vlaanderen zijn dit de grote vestigingen (61%).

De vestigingen in de voedingssector zijn verspreid over heel West-Vlaanderen, maar de grote vestigingen in de sector **concentreren** zich in en rond het arrondissement Roeselare. Ook de West-Vlaamse vestigingen in de drankensector zijn verspreid. De grootste vestiging situeert zich in Brugge.

Op 31 december 2018 telde West-Vlaanderen 1.546 **zelfstandigen en helpers** (exclusief zelfstandigen in bijberoep) in de voedings- en drankennijverheid. Zo goed als alle zelfstandigen en helpers in de hele sector zijn actief in de voedingssector en dit in zowel West-Vlaanderen (99,4%) als Vlaanderen

(99,2%). Het West-Vlaamse aandeel binnen Vlaanderen bedraagt 28,7% voor FvT2; in de voedingssector (28,7%) ligt het West-Vlaamse aandeel hoger dan in de drankensector (22%).

In de periode 2013-2018 kende het aantal zelfstandigen en helpers in zowel de voedings- als de drankensector een afname. In de voedingssector was de afname in West-Vlaanderen (-5,8%) iets groter dan in Vlaanderen (-3,9%); in de drankensector was de relatieve afname in West-Vlaanderen (-10% of -1 persoon) kleiner dan in Vlaanderen (-22,6% of -12 personen).

Het aantal **actieve ondernemingen** in FvT2 steeg in West-Vlaanderen tussen 2014 en 2019 van 1.421 naar 1.505 (+5,9%). In het Vlaamse Gewest was de toename groter (+8,5%) waardoor het West-Vlaamse aandeel daalde van 27% naar 26,4%. Toch is dit nog steeds een hoog percentage, voornamelijk door het hoge aandeel bij de voedingssector (27,1%) en in mindere mate de drankensector (19,1%).

De sterke aanwezigheid van de voedingssector in het West-Vlaamse economische weefsel komt, net als bij de loontrekkende tewerkstelling, ook tot uiting in het aandeel actieve ondernemingen in de industrie. Voor West-Vlaanderen ligt dit aandeel (16,7%) hoger dan in Vlaanderen (14,7%). Ook voor het geheel van FvT2 is het aandeel in de industrie in West-Vlaanderen (17,8%) groter dan in Vlaanderen (16,1%).

In de periode 2014-2019 telde West-Vlaanderen 446 **starters** in FvT2; dit is 20,2% van het Vlaamse totaal, wat eerder laag is in vergelijking met andere indicatoren. Drukken we het aantal starters uit ten opzichte van het aantal actieve ondernemingen dan leidt dit tot een startersratio van 5,1% in West-Vlaanderen en 6,7% in Vlaanderen. Deze startersratio's liggen lager dan die voor de industrie en de totale economie.

Tussen 2014 en 2019 telde West-Vlaanderen 412 **uittreders** in FvT2, wat 22,6% is van het Vlaamse totaal. Uitgedrukt ten opzichte van het aantal actieve ondernemingen leidt dit tot een uittredingsratio van 4,7% in West-Vlaanderen en 5,6% in Vlaanderen. Deze ratio's liggen iets lager dan de uittredingsratio's voor de industrie en de totale economie. In de voedingssector is de uittredingsratio in West-Vlaanderen, in tegenstelling tot in Vlaanderen, groter dan de startersratio; in de drankensector is in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen de startersratio duidelijk groter dan de uittredingsratio. Dit vertaalt zich in meer actieve ondernemingen in 2019 ten opzichte van 2014 in de drankensector.

De **overlevingspercentages na vijf jaar** van ondernemingen gestart in 2014 liggen voor de voedings- en drankennijverheid (96% in West-Vlaanderen en 89,9% in Vlaanderen) in lijn met deze van de industrie, maar merkkelijk hoger dan deze van de totale economie.

Tot slot stelden we vast dat de ondernemingen in de sector 'Voeding, dranken incl. tabak' met zetel in West-Vlaanderen iets meer dan 1,5 miljard euro **toegevoegde waarde** genereerden in 2018. In de periode 2013-2018 steeg de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen (+10,8%) sterker dan in Vlaanderen (+10,1%), waardoor het West-Vlaamse aandeel steeg van 25,1% naar 25,3%.

Net als bij de loontrekkenden en het aantal actieve ondernemingen is ook het aandeel van de toegevoegde waarde van FvT2 in de industrie groter in West-Vlaanderen (18,2%) dan in Vlaanderen (13,2%).

9. Bijlagetabellen

Tabel 9.1: Overzicht subsectoren in de voedings- en dranknijverheid.

10	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN
10.1	Verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten
10.11	Verwerking en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte
10.110	Verwerking en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte
10.12	Verwerking en conservering van gevogelte
10.120	Verwerking en conservering van gevogelte
10.13	Vervaardiging van producten van vlees of van vlees van gevogelte
10.130	Vervaardiging van producten van vlees of van vlees van gevogelte
10.2	Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren
10.20	Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren
10.200	Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren
10.3	Verwerking en conservering van groenten en fruit
10.31	Verwerking en conservering van aardappelen
10.311	Verwerking en conservering van aardappelen, exclusief productie van diepgevroren aardappelbereidingen
10.312	Productie van diepgevroren aardappelbereidingen
10.32	Vervaardiging van groente- en fruitsappen
10.320	Vervaardiging van groente- en fruitsappen
10.39	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit
10.391	Verwerking en conservering van groenten, exclusief productie van diepgevroren groenten
10.392	Verwerking en conservering van fruit, exclusief productie van diepgevroren fruit
10.393	Productie van diepgevroren groenten en fruit
10.4	Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten
10.41	Vervaardiging van oliën en vetten
10.410	Vervaardiging van oliën en vetten
10.42	Vervaardiging van margarine en andere spijsvetten
10.420	Vervaardiging van margarine en andere spijsvetten
10.5	Vervaardiging van zuivelproducten
10.51	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen
10.510	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen
10.52	Vervaardiging van consumptie-ijs
10.520	Vervaardiging van consumptie-ijs
10.6	Vervaardiging van maalterijproducten, zetmeel en zetmeelproducten
10.61	Vervaardiging van maalterijproducten
10.610	Vervaardiging van maalterijproducten
10.62	Vervaardiging van zetmeel en zetmeelproducten
10.620	Vervaardiging van zetmeel en zetmeelproducten
10.7	Vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren
10.71	Vervaardiging van brood en van vers banketbakerswerk
10.711	Industriële vervaardiging van brood en van vers banketbakerswerk
10.712	Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakerswerk
10.72	Vervaardiging van beschuit en biscuit en van ander houdbaar banketbakerswerk
10.720	Vervaardiging van beschuit en biscuit en van ander houdbaar banketbakerswerk
10.73	Vervaardiging van macaroni, noedels, couscous en dergelijke deegwaren
10.730	Vervaardiging van macaroni, noedels, couscous en dergelijke deegwaren
10.8	Vervaardiging van andere voedingsmiddelen
10.81	Vervaardiging van suiker

- 10.810 Vervaardiging van suiker
- 10.82 Vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk
  - 10.820 Vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk
- 10.83 Verwerking van thee en koffie
  - 10.830 Verwerking van thee en koffie
- 10.84 Vervaardiging van specerijen, sauzen en kruiden
  - 10.840 Vervaardiging van specerijen, sauzen en kruiden
- 10.85 Vervaardiging van bereide maaltijden en schotels
  - 10.850 Vervaardiging van bereide maaltijden en schotels
- 10.86 Vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding
  - 10.860 Vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding
- 10.89 Vervaardiging van andere voedingsmiddelen, n.e.g.
  - 10.890 Vervaardiging van andere voedingsmiddelen, n.e.g.
- 10.9 Vervaardiging van diervoeders
  - 10.91 Vervaardiging van veevoeders
    - 10.910 Vervaardiging van veevoeders
  - 10.92 Vervaardiging van voeders voor huisdieren
    - 10.920 Vervaardiging van voeders voor huisdieren

11 VERVAARDIGING VAN DRANKEN

- 11.0 Vervaardiging van dranken
  - 11.01 Vervaardiging van gedistilleerde dranken door distilleren, rectificeren en mengen
    - 11.010 Vervaardiging van gedistilleerde dranken door distilleren, rectificeren en mengen
  - 11.02 Vervaardiging van wijn uit druiven
    - 11.020 Vervaardiging van wijn uit druiven
  - 11.03 Vervaardiging van cider en van andere vruchtenwijnen
    - 11.030 Vervaardiging van cider en van andere vruchtenwijnen
  - 11.04 Vervaardiging van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken
    - 11.040 Vervaardiging van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken
  - 11.05 Vervaardiging van bier
    - 11.050 Vervaardiging van bier
  - 11.06 Vervaardiging van mout
    - 11.060 Vervaardiging van mout
  - 11.07 Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water
    - 11.070 Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water

Bron: Nace-Bel 2008, Economische activiteitennomenclatuur, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.2: Situering van de voedings- en drankennijverheid naar sector op basis van de loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2013 en 31 december 2018.

Indicator	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			Aandeel WVl in VLG	
	31/12/2013	31/12/2018	2013-2018	31/12/2013	31/12/2018	2013-2018	31/12/2013	31/12/2018
Voeding	15.791	17.321	9,7%	56.329	58.150	3,2%	28,0%	29,8%
Dranken	571	672	17,7%	5.800	6.233	7,5%	9,8%	10,8%
FvT2	16.362	17.993	10,0%	62.129	64.383	3,6%	26,3%	27,9%
Industrie	83.025	84.774	2,1%	366.616	365.274	-0,4%	22,6%	23,2%
Aandeel voeding in industrie	19,0%	20,4%		15,4%	15,9%			
Aandeel dranken in industrie	0,7%	0,8%		1,6%	1,7%			
Aandeel FvT2 in industrie	19,7%	21,2%		16,9%	17,6%			
Specialisatiegraad voeding t.o.v. Vl. Gewest	150,6	161,0		100,0	100,0			
Specialisatiegraad dranken t.o.v. Vl. Gewest	52,9	58,3		100,0	100,0			
Specialisatiegraad FvT2 t.o.v. Vl. Gewest	141,5	151,0		100,0	100,0			

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.3: Top 100 van vestigingen in de voedings- en dranknijverheid op basis van loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen, 31 december 2018.

	Naam	Gemeente	Sector	Activiteit	Grootteklasse tew.	Grootteklasse TW (mln euro)
1	Westvlees	Staden	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	500-999 tew.	50,0 - 99,9
2	Alpro	Wevelgem	Voeding	Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding	500-999 tew.	100,0 - 199,9
3	Clarebout-Potatoes	Heuvelland	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	500-999 tew.	50,0 - 99,9
4	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	500-999 tew.	50,0 - 99,9
5	Ysco	Langemark-P.	Voeding	Consumptie-ijs	200-499 tew.	20,0 - 49,9
6	Veurne Snack Foods	Veurne	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
7	Ardovries	Ardoeie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
8	Volys Star	Lendeledede	Voeding	Gevogelte	200-499 tew.	20,0 - 49,9
9	Dujardin Foods - Vestiging Koolskamp	Ardoeie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
10	D'Arta	Ardoeie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
11	Greenyard Frozen Belgium	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	10,0 - 19,9
12	Belgomilk	Langemark-P.	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
13	Aviko Belgium	Poperinge	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	10,0 - 19,9
14	P.B.I. Fruit Juice Company	Brugge	Drank	Frisdranken, mineraalwater en ander gebotteld water	200-499 tew.	20,0 - 49,9
15	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	200-499 tew.	10,0 - 19,9
16	Marine Harvest Pieters	Brugge	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	200-499 tew.	20,0 - 49,9
17	Vandemoortele Izegem	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	200-499 tew.	10,0 - 19,9
18	Mulder Natural Foods	Roeselare	Voeding	Maalderijproducten	200-499 tew.	20,0 - 49,9
19	Cargill	Izegem	Voeding	Oliën en vetten	200-499 tew.	20,0 - 49,9
20	Lutosa Plant Waregem	Waregem	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
21	Agristo	Wielsbeke	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
22	Belgomilk	Moorslede	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
23	Westfro	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	10,0 - 19,9
24	Covameat	Heuvelland	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.	10,0 - 19,9
25	Agristo	Harelbeke	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
26	Poppies Bakery	Zonnebeke	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	100-199 tew.	5,0 - 9,9
27	Belga-Meat	Brugge	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.	<5,0
28	Fromunion	Zonnebeke	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	5,0 - 9,9
29	Begro	Ardoeie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	10,0 - 19,9
30	Vandenbogaerde	Menen	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.	5,0 - 9,9
31	Pasfrost	Zonnebeke	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	20,0 - 49,9
32	Flanders Bakery	Oostende	Voeding	Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk	100-199 tew.	5,0 - 9,9

33	Pluimveeslachterij Lammens	Torhout	Voeding	Gevogelte	100-199 tew.	n.b.
34	Morubel	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	100-199 tew.	5,0 - 9,9
35	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
36	Genencor International	Brugge	Voeding	Zetmeel en zetmeelproducten	100-199 tew.	10,0 - 19,9
37	Pur Pain Bio En Bio De Trog	Ieper	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	100-199 tew.	5,0 - 9,9
38	Milcobel	Langemark-P.	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	50-99 tew.	5,0 - 9,9
39	Jebo Food Nv	Brugge	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	50-99 tew.	5,0 - 9,9
40	Metagenics Belgium	Oostende	Voeding	Voedingssupplementen	50-99 tew.	10,0 - 19,9
41	Heku	Veurne	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	5,0 - 9,9
42	Gadus	Nieuwpoort	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
43	Frima	Oostende	Voeding	Diepgevroren bereide maaltijden en snacking producten	50-99 tew.	n.b.
44	Pidy Gourmet	Ieper	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
45	Vanden Avenne-Ooigem	Wielsbeke	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	10,0 - 19,9
46	Biscuiterie Jules Destrooper	Ieper	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
47	Solae Belgium	Ieper	Voeding	Soja-eiwitisolaten	50-99 tew.	10,0 - 19,9
48	Chocolaterie Jacali	Bredene	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
49	Marine Harvest Pieters	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
50	Baronie Belgium	Veurne	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
51	Van - O - Bel	Waregem	Voeding	Gevogelte	50-99 tew.	5,0 - 9,9
52	Maselis	Roeselare	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	10,0 - 19,9
53	Brouwerij Van Honsebrouck	Izegem	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
54	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
55	Frigilunch	Veurne	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	50-99 tew.	5,0 - 9,9
56	Vermauts Boerenbrood	Lendelede	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
57	Horafrost	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	10,0 - 19,9
58	Destrooper-Olivier	Oostkamp	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
59	Bakkerij Ranson-Canniere	Tielt	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
60	Forfarmers Belgium	Ingelmunster	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	10,0 - 19,9
61	Bavik	Harelbeke	Drank	Bier	50-99 tew.	5,0 - 9,9
62	Cerelia Belgium	Veurne	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
63	Biscuits Populier	Wervik	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
64	Belgosuc	Beernem	Voeding	Suiker	50-99 tew.	10,0 - 19,9
65	Brouwerij Omer Vander Ghinste	Kortrijk	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
66	Baronie Belgium	Brugge	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
67	Veos	Wingene	Voeding	Producten van vlees of van vlees van gevogelte	50-99 tew.	10,0 - 19,9
68	Biscuiterie Jules Destrooper	Lo-Reninge	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0

69	Tiense Suikerraffinaderij Plant Lebbe Sugar Specialities	Oostkamp	Voeding	Suiker	50-99 tew.	<5,0
70	Pralibel	Anzegem	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	<5,0
71	Brasserie St. Bernard	Poperinge	Drank	Bier	50-99 tew.	5,0 - 9,9
72	Delavi	Tielt	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	<5,0
73	Dujardin Foods - Vestiging Kortemark	Kortemark	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	<5,0
74	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 tew.	<5,0
75	Dumoulin	Kortrijk	Voeding	Veevoeders	50-99 tew.	<5,0
76	Bonduelle Northern Europe	Kortemark	Voeding	Groenten, excl. diepgevroren groenten	50-99 tew.	<5,0
77	Greenyard Frozen Langemark	Langemark-P.	Voeding	Groenten, excl. diepgevroren groenten	50-99 tew.	<5,0
78	Voeders Depre	Beernem	Voeding	Veevoeders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
79	Fides Petfood	Oostende	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	5,0 - 9,9
80	Metagenics Belgium	Oostende	Voeding	Voedingssupplementen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
81	De Ster - L. Vandenberghe En Zonen	Kortemark	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
82	Quality Bakery De Fruyt	Oostkamp	Voeding	Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
83	Ibc Belgium	Kortrijk	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	20-49 tew.	<5,0
84	Mcs	Kuurne	Voeding	Thee en koffie	20-49 tew.	<5,0
85	D'Haubry Bakery	Zonnebeke	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	20-49 tew.	5,0 - 9,9
86	St. Paulus Bakkerij	Brugge	Voeding	Brood en vers banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
87	Lamaire Barts Potato Company	Vleteren	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
88	Exportslachthuis Tielt	Tielt	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	5,0 - 9,9
89	Debra-Meat	Tielt	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
90	Polca	Izegem	Voeding	Producten van vlees of van vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
91	Trotec	Veurne	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
92	Hofkip	Menen	Voeding	Gevogelte	20-49 tew.	<5,0
93	Revi Food	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	20-49 tew.	<5,0
94	Danis Koolskamp	Ardoie	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
95	Eeg Slachthuis Marcel Van Hoornweder En Zoon	Torhout	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
96	Lavameat	Staden	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
97	Homifreez	Ardoie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	20-49 tew.	<5,0
98	Exportslachthuis De Coster	Ruiselede	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
99	Danis Izegem	Izegem	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
100	C.F.I. Productions	Oostkamp	Voeding	Specerijen, sauzen en kruiden	20-49 tew.	<5,0

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Belfirst, Bureau van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

OPMERKING: Toegevoegde waarde berekend voor de vestigingen op basis van het aandeel van de vestiging in de totale tewerkstelling van de zetel.

Tabel 9.4: Top 100 van vestigingen in de voedings- en dranknijverheid op basis van toegevoegde waarde, West-Vlaanderen, 31 december 2018.

	Naam	Gemeente	Sector	Activiteit	Grootteklasse tew.	Grootteklasse TW (mln euro)
1	Alpro	Wevelgem	Voeding	Gehomogeniseerde voedingspreparaten en diëtvoeding	500-999 tew.	100,0 - 199,9
2	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	500-999 tew.	50,0 - 99,9
3	Westvlees	Staden	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	500-999 tew.	50,0 - 99,9
4	Clarebout-Potatoes	Heuvelland	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	500-999 tew.	50,0 - 99,9
5	Cargill	Izegem	Voeding	Oliën en vetten	200-499 tew.	20,0 - 49,9
6	D'Arta	Ardoorie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
7	Veurne Snack Foods	Veurne	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
8	Agristo	Wielsbeke	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
9	Belgomilk	Langemark-P.	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
10	Dujardin Foods - Vestiging Koolskamp	Ardoorie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
11	P.B.I. Fruit Juice Company	Brugge	Drank	Frisdranken, mineraalwater en ander gebotteld water	200-499 tew.	20,0 - 49,9
12	Ysco	Langemark-P.	Voeding	Consumptie-ijs	200-499 tew.	20,0 - 49,9
13	Marine Harvest Pieters	Brugge	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	200-499 tew.	20,0 - 49,9
14	Dejaeghere	Langemark-P.	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	20-49 tew.	20,0 - 49,9
15	Volys Star	Lendelede	Voeding	Gevogelte	200-499 tew.	20,0 - 49,9
16	Agristo	Harelbeke	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
17	Ardoovies	Ardoorie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
18	Pasfrost	Zonnebeke	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	20,0 - 49,9
19	Mulder Natural Foods	Roeselare	Voeding	Maalderijproducten	200-499 tew.	20,0 - 49,9
20	Greenyard Frozen Belgium	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	10,0 - 19,9
21	Vandemoortele Izegem	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	200-499 tew.	10,0 - 19,9
22	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	200-499 tew.	10,0 - 19,9
23	Genencor International	Brugge	Voeding	Zetmeel en zetmeelproducten	100-199 tew.	10,0 - 19,9
24	Belgomilk	Moorslede	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
25	Aviko Belgium	Poperinge	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	10,0 - 19,9
26	Metagenics Belgium Bvba	Oostende	Voeding	Voedingssupplementen	50-99 tew.	10,0 - 19,9
27	Vanden Avenne	Izegem	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	10,0 - 19,9
28	Lutosa Plant Waregem	Waregem	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
29	Veos	Wingene	Voeding	Producten van vlees of van vlees van gevogelte	50-99 tew.	10,0 - 19,9
30	Belgosuc Nv	Beernem	Voeding	Suiker	50-99 tew.	10,0 - 19,9
31	Brouwerij Van Honsebrouck	Izegem	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
32	Solae Belgium	Ieper	Voeding	Soja-eiwitisolaten	50-99 tew.	10,0 - 19,9
33	Maselis	Roeselare	Voeding	Veevoeders	50-99 tew.	10,0 - 19,9

34	Brouwerij Omer Vander Ghinste	Kortrijk	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
35	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
36	Nv Vanden Avenne-Ooigem	Wielsbeke	Voeding	Veevoeders	50-99 tew.	10,0 - 19,9
37	Westfro	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	10,0 - 19,9
38	Forfarmers Belgium	Ingelmunster	Voeding	Veevoeders	50-99 tew.	10,0 - 19,9
39	Horafrost	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	10,0 - 19,9
40	Covameat	Heuvelland	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.	10,0 - 19,9
41	Begro	Ardoorie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	10,0 - 19,9
42	Marine Harvest Pieters	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
43	Van - O - Bel	Waregem	Voeding	Gevogelte	50-99 tew.	5,0 - 9,9
44	Bavik	Harelbeke	Drank	Bier	50-99 tew.	5,0 - 9,9
45	Fides Petfood	Oostende	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	5,0 - 9,9
46	Baronie Belgium	Veurne	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
47	Fromunion	Zonnebeke	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	5,0 - 9,9
48	Milcobel	Langemark-P.	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	50-99 tew.	5,0 - 9,9
49	Biscuits Populier	Wervik	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
50	Metagenics Belgium	Oostende	Voeding	Voedingssupplementen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
51	Flanders Bakery	Oostende	Voeding	Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk	100-199 tew.	5,0 - 9,9
52	Poppies Bakery	Zonnebeke	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	100-199 tew.	5,0 - 9,9
53	Jebo Food	Brugge	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	50-99 tew.	5,0 - 9,9
54	Chocolaterie Jacali	Bredene	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
55	Voeders Depre	Beernem	Voeding	Veevoeders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
56	Heku	Veurne	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	5,0 - 9,9
57	Poppies International	Zonnebeke	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	20-49 tew.	5,0 - 9,9
58	Gadus	Nieuwpoort	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
59	Morubel	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	100-199 tew.	5,0 - 9,9
60	Baronie Belgium	Brugge	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
61	Brasserie St. Bernard	Poperinge	Drank	Bier	50-99 tew.	5,0 - 9,9
62	Vandenbogaerde	Menen	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.	5,0 - 9,9
63	Pur Pain Bio En Bio De Trog	Ieper	Voeding	Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk	100-199 tew.	5,0 - 9,9
64	Pidy Gourmet	Ieper	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
65	Exportslachthuis Tielt	Tielt	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	5,0 - 9,9
66	D'Haubry Bakery	Zonnebeke	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	20-49 tew.	5,0 - 9,9
67	Leievoeders	Waregem	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	5,0 - 9,9
68	Lamaire Barts Potato Company	Vleteren	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
69	Frigilunch	Veurne	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	50-99 tew.	5,0 - 9,9

70	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
71	Vandemoortele Lipids	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	20-49 tew.	5,0 - 9,9
72	Snick Euro Ingredients	Oostkamp	Voeding	Voedingsingrediënten	10-19 tew.	<5,0
73	De Ster - L. Vandenberghe En Zonen	Kortemark	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
74	Vandemoortele Izegem	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	20-49 tew.	<5,0
75	Cerelia Belgium	Veurne	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
76	Bakkerij Ranson-Canniere Bvba	Tielt	Voeding	Brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
77	Delavi	Tielt	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	<5,0
78	Ibc Belgium	Kortrijk	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	20-49 tew.	<5,0
79	Biscuiterie Jules Destrooper	Ieper	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
80	Brouwerij De Halve Maan	Brugge	Drank	Bier	20-49 tew.	<5,0
81	Dujardin Foods - Vestiging Kortemark	Kortemark	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	<5,0
82	Quality Bakery De Fruyt	Oostkamp	Voeding	Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
83	Polca	Izegem	Voeding	Producten van vlees of van vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
84	Mcs	Kuurne	Voeding	Thee en koffie	20-49 tew.	<5,0
85	Danis Koolskamp	Ardoorie	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
86	Exportslachthuis De Coster	Ruiselede	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
87	Homifreez	Ardoorie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	20-49 tew.	<5,0
88	Bonduelle Northern Europe	Kortemark	Voeding	Groenten, excl. diepgevroren groenten	50-99 tew.	<5,0
89	Danis Izegem	Izegem	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
90	Vermauts Boerenbrood	Lendeledede	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
91	Pralibel	Anzegem	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	<5,0
92	Eeg Slachthuis Marcel Van Hoornweder En Zoon	Torhout	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
93	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 tew.	<5,0
94	Brouwerij De Halve Maan	Brugge	Drank	Bier	10-19 tew.	<5,0
95	Tiense Suikerraffinaderij Plant Lebbe Sugar Specialities	Oostkamp	Voeding	Suiker	50-99 tew.	<5,0
96	Dumoulin	Kortrijk	Voeding	Veevoeders	50-99 tew.	<5,0
97	Brouwerij Rodenbach	Roeselare	Drank	Bier	20-49 tew.	<5,0
98	Destrooper-Olivier	Oostkamp	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
99	Molens 'T Kindt	Avelgem	Voeding	Maalderijproducten	20-49 tew.	<5,0
100	Abdij Sint-Sixtus	Vleteren	Drank	Bier	5-9 tew.	<5,0

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Belfirst, Bureau van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

OPMERKING: Toegevoegde waarde berekend voor de vestigingen op basis van het aandeel van de vestiging in de totale tewerkstelling van de zetel.

10. Literatuur

POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies. Voeding en dranken in West-Vlaanderen. Brugge, 2015, 104p.

POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies. Analyse FvT2 – Voeding en dranken. Brugge, 2018, 51p.

